intégré pour personnes âgées. Ech muss lech soen, dass dat e Modell ass, deen ech perséinlech net esou gären hunn.

Ech hunn och versicht, en anere Modell ze konzipéiere bei eis an der Gemeng zu Bartreng. Mir hunn zwee Haiser niewenteneen. Den Här Adam huet geschwat vun de Seniorewunnengen „Sisy Lentz". Mir hunn awer aner Seniorewunnenge wou 53 Leit kënnen esou wunnen. An déi Leit liewen, déi si valid an déi kréien zur Zäit hir Demande gemaach fir an d'Geriatrie eranzekommen, wann ee gesäit au fur et à mesure wéi se méi schlecht ginn. A wa se da wierklech geriatriebedürfteg ginn, da gi se an d'Haus niewendrun.

Mä an deem Haus selwer, an de Seniorewunnengen, do behaalt Der Leit, déi nach valid sinn, well wat geschitt an engem Centre intégré pour personnes âgées? Herno wëllt kee méi dohinner goen, well der esou vill geriatriebedürfteg do dra sinn. Et ass hei gesot gi vun der Moyenne d'âge, déi wäit iwwer 80 Joer ass. Mä an eng Seniorewunneng do kann ee mat 70 Joer dragoen. An dann hutt Der Zäit fir effektiv alles ze kréie wat jiddereen am Land zegutt huet. Hëllef doheem, Aides à domicile, Soins à domicile am Haus selwer, an dat ass e Konzept, mengen ech, wat ee sech kann iwwerleeë vis-à-vis oder niewent deene CIPAe wéi mer se haut kennen.

Ech mengen, et wier gutt, wann een och en anere Modell sech géif iwwerleeën, fir dass déi Haiser awer e bësse getrennt ginn. Et ass haut nach geschwat gi vun zwee Haiser ënner engem Daach. Och dat alles ass gutt, mä ech mengen, mir mussen de Modell CIPA iwwerdenken, well en an Zukunft wäert an eng Richtung féieren, wou mer aus deene CIPAen a ronderëm nëmme Geriatrië wäerten hunn, an dat mengen ech ass net ganz gutt. Mir sollen eis dat fir d'Zukunft nach weider iwwerleeën.

Ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

M. le Président.- Merci, Här Bettendorf. Domat ass d'Diskussioun definitiv ofgeschloss. Den Här Minister Biltgen freet d'Wuert.

M. François Biltgen, *Ministre du Travail et de l'Emploi.-* Ech wollt just nach kuerz Stellung huelen. D'Madame Jacobs ass jo leider verhënnert. Si huet och schonn am Ufank e puer Saache gesot.

Just e puer Punkten. Deen éischten ass deen, dass ech ganz frou sinn, dass mer elo während praktesch zéng Joer hei versicht hunn déi Besoinen, déi ganz dramatesch waren, opzeschaffen. Dir hutt och de Plang ausgedeelt kritt wéi sech d'Land ewell weist a wa mer dovunner ausginn, dass mer wa mer elo nach weider bäigebaut hunn, ronn 6.000 Plazen hunn, da leie mer wesentlech iwwert der Moyenne vun Europa, esou dass mer och do dann net méi an där Noutsituatioun sinn, déi mer fréier kannt hunn.

Natierlech gëtt et ëmmer, an ech mengen et sinn eng ganz Partie Orateuren, déi aus hire praktesche Erfahrungen drop higewisen hunn, Fäll, déi elo net direkt dohinner komme wou se wëllen, am Noutfall dohinner kommen.

Mir hunn och effektiv nach ëmmer Leit am Ausland, notamment an der Belsch, wat awer oft zwou Ursaachen huet. Dat heescht, eng Partie Leit wëssen net, dass wa se net genuch Suen hunn, de Fong hinnen hëlleft fir hei d'Pensiounspräisser ze bezuelen. Dat soll een och deene Clienten, déi ee kennt, déi Problemer hunn, déi fäerte si géifen net ënner Daach komme wéinst dem Präis, soen, dass de Fong do een ënnerstëtzt. Da gëtt et natierlech Fäll, dat kann een och net évitéieren, déi aus Ierfschaftsgrënn léiwer an engem anere Land si wéi an eisem.

(Hilarité)

Si sinn net all an Ärem Fall, Här Grethen, op der Welt.

(Hilarité)

Mä do ginn et aner Fäll. Et ginn aner Virzeechen heiansdo.

(Interruption)

Ma da si mer och zefridden, well mer géifen lech nach gär laang halen.

Dann ass d'Fro gestallt gi vun der zentraler Waardelëscht. Dat wier wënschenswäert. Dat ass natierlech schwiereg, well mer eben hei eng Partie Intervenanten hunn. Mir hunn notamment d'Fleegeversécherung a villes leeft mëttlerweil iwwert d'Fleegeversécherung. Mir hu staatlech Haiser, also öffentlech Haiser a mir hu Privathaiser, esou dass dat nach wie vor net esou einfach ass do op eng Gesamtlëscht ze goen.

Dann ee leschte Punkt, deen opgeworf gouf, ass dee vun de Suen. Si genuch Suen do? Jo, fir alles wat mer haut stëmme si Sue virgesinn. Mir hu jo de Fong. Dee Fong gesäit an engem Méijoresplang och eng Moyenne vu 60 Millioune pro Joer vir, esou dass op alle Fall de Finanzement vun dësen Infrastrukture garantéiert ass.

Da wollt ech lech och soen, dass d'Regierung kee Problem huet fir déi Motioun vum Här Adam unzehuelen. Natierlech ass dat net ëmmer einfach ze maachen, all déi Leit do un den Dësch ze bréngen, an dat nach besser ze maachen, mä ech mengen, et soll een ni seng Efforten opginn, fir eppes nach besser ze maache wéi et haut ass. An deem Sënn huet d'Regierung absolut keng Schwieregkeet wann d'Chamber géif déi Motioun unhuelen.

M. le Président.- Merci, Här Minister.

Mir kommen dann zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 5370 iwwert d'Fleegeheim zu Péiteng.

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

Déi fir de Projet si stëmme mat Jo, déi aner mat Neen oder si enthale sech.

De Projet de loi ass à l'unanimité mat 60 Stëmmen ugeholl.

Ont voté oui: Mme Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mmes Christine Doerner, Marie-Josée Frank, Marie-Thérèse Gantenbein-Koullen, MM. Marcel Glesener, Norbert Haupert, Mme Françoise Hetto-Gaasch, MM. Ali Kaes (par M. Norbert Haupert), François Maroldt, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Patrick Santer, Marcel Sauber, Jean-Paul Schaaf, Marco Schank (par M. Michel Wolter), Marc Spautz, Mmes Martine Stein-Mergen, Nelly Stein, MM. Fred Sunnen, Lucien Thiel, Lucien Weiler et Michel Wolter;

MM. Marc Angel, Alex Bodry, John Castegnaro, Mme Claudia Dall'Agnol, M. Fernand Diederich, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein (par M. Ben Fayot), Mme Lydia Mutsch, MM. Roger Negri, Jos Scheuer, Romain Schneider, Roland Schreiner et Mme Vera Spautz;

MM. Xavier Bettel (par M. Emile Calmes), Niki Bettendorf, Mme Anne Brasseur (par M. Henri Grethen), M. Emile Calmes, Mme Colette Flesch, MM. Charles Goerens, Henri Grethen, Paul Helminger (par M. Niki Bettendorf), Claude Meisch et Carlo Wagner;

MM. Claude Adam, François Bausch (par M. Claude Adam), Felix Braz, Camille Gira, Jean Huss (par Mme Viviane Loschetter), Henri Kox (par M. Camille Gira) et Mme Viviane Loschetter;

MM. Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes, Aly Jaerling, Jean-Pierre Koepp (par M. Gast Gibéryen) et Robert Mehlen.

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass esou décidéiert.

Mir kommen zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 5372 iwwert d'Altersheim vu Mamer. Den Text steet am Document parlementaire 5372-2.

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

Déi fir de Projet si stëmme mat Jo, déi aner mat Neen oder si enthale sech.

De Projet de loi ass à l'unanimité mat 60 Stëmmen ugeholl.

Ont voté oui: Mme Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mmes Christine Doerner, Marie-Josée Frank, Marie-Thérèse Gantenbein-Koullen, MM. Marcel Glesener, Norbert Haupert, Mme Françoise Hetto-Gaasch, MM. Ali Kaes (par M. Marcel Oberweis), François Maroldt, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Patrick Santer, Marcel Sauber, Jean-Paul Schaaf, Marco Schank (par M. Norbert Haupert), Marc Spautz, Mmes Martine Stein-Mergen, Nelly Stein, MM. Fred Sunnen, Lucien Thiel, Lucien Weiler et Michel Wolter;

MM. Marc Angel, Alex Bodry, John Castegnaro, Mme Claudia Dall'Agnol, M. Fernand Diederich, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein (par Mme Lydie Err), Mme Lydia Mutsch, MM. Roger Negri, Jos Scheuer, Romain Schneider, Roland Schreiner et Mme Vera Spautz;

MM. Xavier Bettel (par M. Niki Bettendorf), Niki Bettendorf, Mme Anne Brasseur (par M. Emile Calmes), M. Emile Calmes, Mme Colette Flesch, MM. Charles Goerens, Henri Grethen, Paul Helminger (par M. Claude Meisch), Claude Meisch et Carlo Wagner;

MM. Claude Adam, François Bausch (par M. Camille Gira), Felix Braz, Camille Gira, Jean Huss (par M. Felix Braz), Henri Kox et Mme Viviane Loschetter;

MM. Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes, Aly Jaerling, Jean-Pierre Koepp (par M. Gast Gibéryen) et Robert Mehlen.

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass et esou décidéiert.

Mir kommen dann zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 5369 iwwert d'Altersheim vu Jonglënster.

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

Déi fir de Projet si stëmme mat Jo, déi aner mat Neen oder si enthale sech.

De Projet de loi ass à l'unanimité mat 60 Stëmmen ugeholl.

Ont voté oui: Mme Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mmes Christine Doerner, Marie-Josée Frank, Marie-Thérèse Gantenbein-Koullen, MM. Marcel Glesener, Norbert Haupert, Mme Françoise Hetto-Gaasch, MM. Ali Kaes (par M. Lucien Clement), François Maroldt, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Patrick Santer, Marcel Sauber, Jean-Paul Schaaf, Marco Schank (par M. Paul-Henri Meyers), Marc Spautz, Mmes Martine Stein-Mergen, Nelly Stein, MM. Fred Sunnen, Lucien Thiel, Lucien Weiler et Michel Wolter;

MM. Marc Angel, Alex Bodry, John Castegnaro, Mme Claudia Dall'Agnol, M. Fernand Diederich, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein (par M. Roland Schreiner), Mme Lydia Mutsch, MM. Roger Negri, Jos Scheuer, Romain Schneider, Roland Schreiner et Mme Vera Spautz;

MM. Xavier Bettel (par M. Niki Bettendorf), Niki Bettendorf, Mme Anne Brasseur (par M. Emile Calmes), M. Emile Calmes, Mme Colette Flesch, MM. Charles Goerens, Henri Grethen, Paul Helminger (par M. Claude Meisch), Claude Meisch et Carlo Wagner;

MM. Claude Adam, François Bausch (par M. Camille Gira), Felix Braz, Camille Gira, Jean Huss (par M. Felix Braz), Henri Kox et Mme Viviane Loschetter;

MM. Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes, Aly Jaerling, Jean-Pierre Koepp (par M. Gast Gibéryen) et Robert Mehlen.

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass et esou décidéiert.

Mir kommen dann nach zur Ofstëmmung vun der Motioun, déi vun dem honorablen Här Adam abruecht ginn ass. Ech denken, dass dozou d'Positioune kloer sinn. D'Regierung huet déi Motioun ugeholl.

Motion 1

Kënne mer par main levée ofstëmmen?

(Assentiment)

Vote

Wann dat esou ass, wien ass d'accord domat?

Ech gesinn, d'Unanimitéit ass fir d'Motioun vun dem Här Adam.

Dir Dammen an Dir Hären, mir kommen dann zum nächste Punkt vun eisem Ordre du jour, dat heescht zur Diskussioun iwwert de Projet de loi 5413, iwwert déi budgetär Upassung beim Bau vum Concertssall um Kierchbierg. Et sinn ageschriwwe bis elo: déi Häre Calmes, Diederich, d'Madame Loschetter, den Här Mehlen an den Här Grethen. D'Wuert huet elo fir d'éischt de Rapporteur vun dësem Projet de loi, den honorablen Här Lucien Clement. Här Clement, Dir hutt d'Wuert.

6. 5413 - Projet de loi relative à l'adaptation budgétaire du projet de construction d'une salle de concert à Luxembourg-Kirchberg

Rapport de la Commission des Travaux publics

M. Lucien Clement *(CSV), rapporteur.-* Här President, Dir Dammen an Dir Hären, se gläichen sech, déi verschidde Projeten, bei deenen et ëm finanziell Adaptatioune geet. Et gëtt Erklärungen, et gëtt Explikatiounen, firwat a wuerfir dat eent huet missen esou gemaach ginn, an dat anert esou gaangen ass oder huet missen esou goen. Et kann een dës Explikatiounen an Erklärungen zum Deel verstoen oder och net; Fakt bleift allerdéngs, datt an deem Projet hei ewéi an deene virdrun - an dofir gläichen se sech och - d'Parlament praktesch virun e Fait accompli gestallt ginn ass.

Dee Punkt awer, an deem deen heite Projet sech vun deenen ënnerscheet, déi mer bis elo haten, ass mat Sécherheet déi finanziell Envergure. Am Projet iwwert d'Salle de concert geet et ëm déi stattlech Zousazzomm vun 29,7 Milliounen, wat plus minus 1,2 Milliarden al Frangen ausmécht. Rechent een elo de Präis vun 78 Milliounen aus dem initiale Projet dobäi, esou kënnt een op déi imposant Zomm vun 107,7 Milliounen Euro, wat u sech 4 Milliarden an 345 Milliounen al Frangen ausmécht. Dat wier, an dat hoffe mer wéinstens alleguerten heibannen, dann dee reelle Präis, deen d'Salle de concert kaschte géif.

Zum Projet selwer wier ze soen, datt en de 6. Dezember 2004 vum Bauteminister, dem Här Claude Wiseler, hei an der Chamber déposéiert gouf. De Conseil d'État huet dunn säin Avis de 17. Dezember 2004 ofginn; de 4. Januar 2005 huet d'Bautekommissioun vun der Chamber mech als Rapporter bestëmmt, an an der gläicher Sitzung souwuel de Projet ewéi och den Avis vum Conseil d'État analyséiert.

De 16. Januar huet d'Kommissioun dunn op d'Demande hi vun der Madame Brasseur zesumme mat der Kulturkommissioun eng Visite des lieux gemaach, eng Visite, déi mat Sécherheet ganz interessant war, a fir all Bedeelegt séier opschlossräich war.

Mir krute vun de Fachleit Erklärungen zum Bau, zur Technik a firwat dat eent oder dat anert huet missen anescht gemaach ginn ewéi et am initiale Projet virgesi war. No der Visite ass dann an enger separater Sitzung och de Rapport adoptéiert ginn.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech wëll elo kuerz d'Ursaachen oplëschten, déi zum Surplus vun de Käschte gefouert hunn. Dat waren éischtens zousätzlech Usprëch vun den Utilisateuren, déi de groussen Auditorium betreffen, déi d'Salle acoustique betreffen, déi d'Büroen an d'Zon vun der Arrière-scène esou wéi den Équipement technique uginn.

Zweetens, d'Partie architecturale. Do ass d'Verbindung vun der Salle de concert mam Parking de l'Europe nei definéiert ginn. Anstatt zwee Tunnellen ewéi am urspréngleche Projet virgesi war, gesäit de Projet elo nëmme méi een Tunnel vir. Eng zweet, méi eng kleng Coque zur Säit vum Boulevard J.F. Kennedy war net virgesinn, mä gëtt elo gebaut oder besser gesot ass scho gebaut ginn. Den Déambulatoire public ass architektonesch ëmgeännert ginn.

Op Grond vun Tester hu 590 vun deenen 823 Pilieren, déi d'Aussefassad duerstellen, misse mat Amortisseurs à pendule intégrés ausgestatt ginn - dat, Här President, huet misse geschéie fir d'Vibratiounen an d'Schwankungen, déi duerch de Wand kommen, op e Minimum ze reduzéieren.

Elei bleift och nach ervirzehiewen, datt op Interventioun hi vun der Administration de l'Environnement eng duebel Verglasung huet missen installéiert ginn, anstatt enger einfacher, wéi se eigentlech am initiale Projet virgesi war. Obwuel Lëtzebuerg scho säit 1993 eng Wärmeschutzverordnung huet, déi eng duebel Verglasung u sech virschreift, war den Architekt laut eisen Informatiounen am urspréngleche Projet awer net bereet mat op dëse Wee ze goen, an dat mam Argument d'Hellechkeet vum Gebai géif dorënner leiden.

E Bassin de rétention mat enger Capacitéit vun 48.000 Liter, deen net virgesi war, huet missen am Kader vun der Kommodosprozedur nogebaut ginn.

Nei zousätzlech Exigenzen am Kader vun der Akustik sinn dee véierte Punkt. Fir d'Transmissioun vu Geräischer ze vermeiden, huet missen de Parking a verschidden aner Raimlechkeete vum Haaptgebai désolidariséiert ginn; eng Operatioun, déi mat Sécherheet och zu Méikäschte gefouert huet. Wéi dës Ëmännerungen an Neierunge sech elo a finanziell par corps de métier opdeelen, kënnt Dir am schréftleche Rapport noliesen. Fakt ass, datt déi ganz Operatioun ewéi schonn uganks gesot 29,7 Milliounen Euro kascht.

(M. Niki Bettendorf prend la Présidence)

De Conseil d'État sengersäits ass guer net averstane mat de Prozeduren a Praktiken ewéi hei virgaange ginn ass. E weist op aner Projeten hin, déi ähnlech gelagert sinn a bei deenen d'Remarquë vum Conseil d'État déiselwecht sinn.

Dofir zitéieren ech ee kuerze Passage aus dem Avis vum Conseil d'État: «Le Conseil d'État, s'il peut

admettre à la rigueur le caractère imprévu de certaines dépenses, doit cependant remarquer que d'autres sont peu compatibles avec une conception, préparation et planification sérieuses d'un projet de construction d'une telle envergure. En effet, les surcoûts évalués des travaux supplémentaires dépassent de plus d'un tiers les dépenses du devis estimatif initial. Il estime qu'une telle ampleur, voire de telles anomalies sont purement inacceptables et surtout contraires à une gestion responsable des deniers publics.»

De Conseil d'État proposéiert dann zum Schluss nach den Intitulé ze änneren. Dës Änderung gëtt och vun der Kommissioun acceptéiert. Déi zweet Suggestioun vum Conseil d'État ass déi fir de Präis un den aktuellen Index unzepassen. D'Kommissioun wier am Prinzip domadder d'accord gewiescht, mä obwuel mir wuel en neien Indexstand hunn, brauche mir de Präis an dësem Projet awer net ze änneren, well den Index, dee mer hunn, bis haut nach net am Memorial publizéiert ginn ass, an dofir och nach net offiziell ass.

Nodeems de Conseil d'État zum Schluss vu sengem Avis nach eng Kéier op dee finanziellen Impakt vum Projet higewisen huet, gëtt en awer trotz allem säin Accord zu dësem Projet.

Dat, Här President, esou wäit wat deen technesche Volet vun dësem Projet ugeet. Erlaabt mer awer nach e puer Bemierkungen zum Projet ze maachen, Bemierkungen, déi d'Prozeduren am Allgemengen uginn. Ech hat uganks vu mengem Rapport gesot, d'Chamber wier virun e Fait accompli bei dësem Projet gesat ginn, wëll awer virausschécken, datt et hei a mengen Observatiounen net ëm Scholdzouweisunge geet, an deemno sollen se och net esou opgeholl ginn.

Et geet vill méi drëm wéi eng Prozedure mir eis fir d'Zukunft ginn, wat fir eng Moyenë mir eis ginn, fir datt esou Praktike wéi an dësem Fall, oder besser gesot wéi bei der Salle de concert, zu Auslafmodeller ginn. D'Chamber selwer huet an der leschter Legislaturperiod laang dru gedoktert, koum awer och net zu engem Ofschloss - jiddefalls net zu engem Ofschloss, deen eis Satisfaktioun hätt kënne ginn.

Wourëms geet et elo? Et geet net drëms, fir gréisser Bauprojeten iergendwelcher Aart wëllen ze stoppen oder wëllen ze boykottéieren. Dat sief emol kloer dohi gestallt. Et geet vill méi drëm, datt an Zukunft bei esou Bauprojeten, éischtens d'Konzept vum Bau, also dat, wat mer wëllen hunn, vill méi detailléiert ausgeschafft gëtt, a virun allen Dénger och vill méi ausdiskutéiert gëtt. Sinn dës Diskussioune mat den Utilisateuren, gegebenenfalls och mat anere Ministèren an Administratiounen emol ofgeschloss - an déi mussen och iergendwann eemol ofgeschloss ginn - dierft et keng substanziell Änderunge méi um Projet ginn ouni den Accord vun der zoustänneger Chambers-kommissioun.

D'Enveloppe financière, déi am detailléierte Projet virgesinn ass, ass nom Ofschloss vun den Diskussiounen, wahrscheinlech dee Moment, wou d'Administratioun da jo och am Besëtz vu méi detailléierten Donnéeën ass, méi genee a besser a méi einfach ze fixéieren. Si muss op jidde Fall ofgesi vun deenen übleche Verdeierunge wéi déi, déi duerch den Index entstinn, dann awer och agehale ginn. Wier dat net de Fall misst d'Erklärung fir eng Iwwerschreidung vun de finanzielle Mëttelen op jidde Fall an d'Comexbu kommen.

Fir d'Diskussiounen ze verfeineren, wier d'Nominatioun vun der zukünfteger Direktioun vun esou engem Gebai zu engem méi fréien Zäitpunkt sécherlech och net vun Nodeel. Et ass jo en fin de compte d'Direktioun vun deem Etablissement, déi mat deem wéi gebaut gëtt, a mat deem wat gebaut gëtt, an der Praxis muss eens ginn.

Den Här Minister Claude Wiseler, deen intensiv - dat muss ech wierklech soen - mat dru schafft, fir dësem Problem bäizekommen, huet eis versprach wéinstens all sechs Méint mat Zwëschendécomptë vun deene grousse Bau- a Stroosseprojeten an d'Comexbu ze kommen. Op d'mannst kann een duerch dës Mesure feststellen, wou mer finanziell, an och par corps de métier, an de Bounen dru sinn.

All Parteien, déi hei an der Chamber vertruede sinn, sinn opgefuerdert ginn, hir Vuen iwwert de Problem vun den Dépassementer an iwwert d'Interpretatioun vum Artikel 99 vun der Verfassung duerzeleeën. Ech sinn iwwerzeegt, datt mir hei zu vernünftege Konklusioune komme wäerten, Konklusiounen, déi engersäits der Chamber hirem Rôle Rechnung droen, wat de Contrôle vun der Regierung ugeet, an anerersäits awer och dem Ministère an der Administratioun déi néideg Flexibilitéit loossen, fir esou grouss an dacks och wierklech komplizéiert Bauprojeten ze realiséieren.

Et gëtt wéi gesot e ganze Pak Mesuren a Prozeduren, wouriwwer ee sech muss Gedanke maachen a wou ee muss Konklusiounen zéien. Ausser dem Projet détaillé, dem Artikel 99 vun der Verfassung, gehéiert dozou nach d'Festleeë vun de Responsabilitéiten, déi professionell, déi administrativ a selbstverständlech och déi politesch Responsabilitéiten. Des Weidere musse mer eis Gedanke maachen iwwert d'Noutwendegkeet vun engem „project manager", iwwert d'Honorairë vun den Architekte bei Netanhale vun der finanzieller Enveloppe. Ech schwätzen och do vun enger eventueller Prime op där enger Säit an enger Penalisatioun op där anerer Säit. Och de Concours d'architecte, wéi en an deem heite Projet gehandhabt ginn ass, ass mat Sécherheet ze iwwerdenken.

Här President, wier et net eng Méiglechkeet, bei esou Concoursen am Virfeld eng Enveloppe financière festzeleeën, un déi den Architekt sech dann och selbstverständlech misst halen, an dann eréischt de Concours auszeschreiwen? Och muss een d'Fro klären, ob de Stat iwwerhaapt nach soll bauen éier e Propriétaire vun deem Terrain ass, wou drop gebaut soll ginn.

Mä och d'Chamber, Här President, muss hire Rôle nei definéieren a soen, wou a wéini d'Kontroll stattfanne soll. Ass et all Kéiers de Plenum, wat u sech eng opwändeg Prozedur gëtt, ass et d'Comexbu, selbstverständlech mam Accord vun der Chamber, wat sécherlech méi e flexibele Modell wier, oder ass et d'Comexbu zesumme mat der Ressortskommissioun vun der Chamber? Dat alles, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, si Froen, op déi mer an nächster Zukunft, an zwar esou schnell wéi méiglech, eng Äntwert musse ginn, wann dat Haus hei senger Roll als Kontrollorgan vun der Regierung wëllt gerecht ginn.

Zum Schluss nach ee Wuert zu der Concertshal selwer. Déi zwou Kommissioune konnten sech vun der Eemolegkeet vun dësem Bau iwwerzeegen. Dës Eemolegkeet ass och zum Deel eng Erklärung fir déi grouss Dépassementer. Et war der Administratioun bei dësem spezielle Bau net méiglech, op iergendwellech fréier Wäerter oder Donnéeën zréckzegräifen. Ech sinn awer der Meenung, wann dëse Bau, nodeems datt e fäerdeg ass, herno mat Liewen erfëllt gëtt, an e gëtt et, dovu sinn ech ganz iwwerzeegt, da wäert e wäit iwwer eis Grenzen eraus Reklamm maache fir Lëtzebuerg an a kulturelle Kreesser mat Sécherheet och fir vill Gespréichsstoff an och fir vill Unerkennung suergen.

Och wa mir als Parlament net onbedéngt mat där bestehender an applizéierter Prozedur kënnen d'accord sinn, géif ech d'Chamber awer bieden, no all deenen Explikatiounen, déi mer kruten, an déi ech als Rapporteur probéiert hunn un lech weiderzeginn, fir dëse Projet ze stëmmen. Ech wëll all deenen, déi dat dann och maachen, am Viraus Merci soen dofir, all deenen, déi heibanne waren, Merci soe fir d'Nolauschteren, a selbstverständlech wëll ech zum Schluss awer och nach den Accord brénge vun der CSV.

Ech soen lech Merci.

Plusieurs voix.- Très bien.

M. le Président.- Merci, Här Clement. Als éischte Riedner ass den Här Emile Calmes ageschriwwen. Här Calmes, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

M. Emile Calmes *(DP)*.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, erlaabt mer virop dem Här Clement als Rapporteur fir säi mëndlechen a schréftleche Rapport ze félicitéieren. Et war bestëmmt kee Plëséier fir hien, dee Seiltanz hei bei dësem Gesetz ze maachen.

Ech wëll och vu vireran ufänken an eng Zuel nennen, nämlech déi Zuel vun 184.348.000 Euro. Dat ass de Montant vun deenen Dépassementer, déi mer an dësem Haus hei an deene leschte Joren nogestëmmt hunn. Et sinn 8 Milliarden aler Lëtzebuerger Frang. Dat fänkt u bei deem Projet iwwert d'Adaptatioun vum Campus Geesseknäppchen, dem Centre pénitentiaire, dem Pei-Musée, der Coque bis iwwert d'Saarautobunn. Ech erspueren lech déi opzezielen, wat méi kleng Adaptatioune waren, wéi zum Beispill e Kulturhaus vun lechternach.

Wéi mer dee Projet de loi hei zum Geesseknäppchen, dem Prisong, dem Pei-Musée an der Coque den 3. Juli 2001 gestëmmt hunn, du ware mer eis awer sécher deemools - an dat ass jo schonn eng Rei vu Joren hier - alleguer eens, datt ee sech misst Gedanke maachen, wéi een an Zukunft esou Dépassementer hei kënnt évitéieren. Schonn déi fréier CSV-Bauteministesch, d'Madame Hennicot, war och där Meenung. Deemools si mer schonns gewarnt ginn, datt nach aner Projeten am Tube wieren, wou mer Dépassementer missten ofstëmmen. Ee vun deenen ass dann eben dee vun haut mat 1,2 Milliarden.

An net méi spéit wéi haut wäert deen neien CSV-Bauteminister, den Här Wiseler, eis soen, datt mer eis missten drop astellen, datt och an Zukunft nach Projete wäerte kommen, wou mer eng weider Enveloppe budgétaire mussen nostëmmen.

Net méi spéit wéi de Muere si mer jo schonn um Radio gewuer ginn, wann ech mech net ieren, missten dat no engem Chiffer vun 1996 awer gutt verstanen 2 Milliarde sinn. Wann een dat op haut héichrechent, weess ech net wat dat ongefëier ausmécht, mä le moment venu wäerte mer dat jo hei gewuer ginn. Mir fänken also véier Joer nodeems mer déi Dépassementer hei gestëmmt hunn erëm déiselwecht Diskussioun u wéi déi, déi mer schonn deemools haten. An deem spezifesche Fall hei geet den Dépassement anscheinend, esou wéi mer dat gesot kritt hunn a wéi een dat och aus de Rapporte kann erausliesen, op e puer Ursaachen zréck.

Et gëtt zum Beispill gesot, datt d'Käschten ënnerschat gi wieren. Et gëtt eis och gesot, datt d'Dépassementer einfach esou héich wieren, an datt dat normal ass, well een et hei mat engem Projet unique ze dinn hätt, wou een a sech keng Vergläichswäerter hätt, och keng géife bestoen hei am Land. Et hätt een och keng Erfahrung domat, an d'Projete wieren einfach esou komplex, datt dat einfach net besser ze maache wier.

Do muss ech allerdéngs d'Fro stellen, wien dann elo a sech déi Projeten hei ënnerschat huet. Et ass en Optraggeber do, dat ass de Maître d'oeuvre vun esou engem Projet. Op där anerer Säit sinn et dann awer och den Architekt an d'Bureau-d'étuden, déi fir den Optraggeber déi Devien hei hierstellen.

Wann op där enger Säit de Problem bei den Architekten an de Bureau-d'étudë läit, da läit et eiser Meenung no awer och un den Architekten an un de Büroen, an Zukunft awer méi komplett duerchduechten a ficeléiert Projeten hei ze proposéieren, déi dann awer och musse standhalen. A wa se dat net maachen, da mussen si awer och fir dat, wat se do fabrizéieren, geruetstoen, wann dat net de Fall ass.

Ass et net den Architekten an de Bureau-d'étuden hire Problem, dann ass et selbstverständlech der Verwaltung hire Problem, mä vu datt d'Verwaltung jo awer och kee Problem oder op d'mannst keen Intérêt huet, d'Projeten hei absichtlech a muttwëlleg ze ënnerschätzen, kann dat Ganzt jo da mengem Gefill no awer nëmme politesch Ursaachen hunn, nämlech déi, de Käschtepunkt vun esou Projete mat Absicht op akzeptabelen Niveauen ze halen, fir datt mir hei an der Chamber et dann och méi einfach hunn, esou Projeten ze schlécken. Ass dat esou, da wier dat allerdéngs bedenklech.

Erstaunlech ass an deem Fall hei awer och, datt d'Utilitairen - dat si jo a sech déi, déi vun Ufank u gefrot misste ginn, wann déi Projeten hei gemaach ginn - op eemol en cours de route soen, datt si dach awer léiwer eng modulabel Bühn hätte mat enger Fosse wou den Orchester kéint drastoen. Do muss ech allerdéngs d'Fro stellen: Firwat sinn déi Leit, just déi do, déi dat elo gären hätten, net am Virfeld gefrot ginn? Dat sinn a sech d'Leit vum OPL, vum Orchester, deen do jo soll optrieden, déi jo a sech an deene gréisste Concertssäll vun der ganzer Welt optrieden. Wat soll ee maachen, wann déi Leit am Virfeld net gefrot ginn, op d'mannst dann net soen, wat se gären hätten, an dann en cours de route Ëmännerunge mussen duerhalen, oder awer et ass mat Absicht ënnerschloe ginn.

Ech mengen an deem Fall hei wier dat dach relativ einfach gewiescht fir d'Utilitairen ze froen, well et jo ëmmer erëm déiselwecht Persoun war, op där enger Säit war de Bauteminister deeselwechte wéi de Kulturminister, an de Kulturminister war och deeselwechte wéi de Bauteminister, an ech verstinn a sech net, firwat datt déi zwou Persounen, déi a sech nëmmen eng waren, net matenee geschwat hunn.

Ech brauch och net op d'Häresie anzegoen, datt ee sech op eemol en cours de route hei Froe stellt wat d'Akustik vum Sall ugeet, a firwat datt op eemol musse grouss Ëmännerungen hei virgeholl ginn, dat hätt jo a sech déi éischt Fro misse si vun engem Concertssall, anstatt datt mer eis déi Fro herno stellen - oder op d'mannst herno, wann alles gelaf ass, dann eis déi Froe stellen.

Méi penibel fannen ech dann nach, wa mer op eemol mussen déi Froen opwerfen, datt een net dru geduecht huet ee Bassin de rétention ze bauen, deen haut awer all klenge Betrib muss bauen. Wann een och versteet, datt haut d'Autorisatiounen oder d'Kommodosautorisatiounen net ëmmer do sinn, wann ugefaang gëtt mat bauen, well déi Leit, déi déi Autorisatiounen ausstellen, dach awer relativ vill Aarbecht hunn, dann ass et awer gemengerhand esou, datt ee bei déi zwou Verwaltunge geet, souwuel bei d'Gewerbeinspektioun awer och bei d'Ëmweltverwaltung a freet, wat déi Verwaltunge gären hätten a sech op d'mannst op dat astellt, wat een herno als Autorisatioun kritt.

Dat ass hei total ignoréiert ginn, an dat versteet een net, obschonn de Stat sech misst drun halen, fir d'Kommodosprozedur ofzewaarden, ier en ufänkt mat bauen, mä do kann ee keen Heel draus maachen, well dat dann awer laang misst daueren.

Da gëtt et déi penibel Geschicht nach vun der duebeler Verglasung. Also, ech muss lech soen, an de leschten Debatten iwwert de Budget ass op eemol hei d'Fro opgeworf ginn iwwert d'erneierbar Energien, wou op eemol drop higewise ginn ass, datt een Deel vun der leschter Regierung do lerweeër gaangen ass, fir d'erneierbar Energien ze ënnerstëtze mat engem Chiffer, deen emol net un dat erukënnt, wat dat hei ass, wou mer dann ze vill Suen ausginn hätten, wat d'erneierbar Energien ugeet.

Wann ech dann awer hei liesen, datt bei Projetë wéi deem heiten awer emol net dru geduecht gëtt, eng duebel Verglasung ze maachen, da muss ech mer awer éierlech gesot Froe stellen, nodeems allerdéngs an der Zwëschenzäit do geléiert ginn ass. Ech weess jo och wéi haut beim Réidener Lycée gebaut gëtt. Dat hei war virdru gestëmmt, mä och de Réidener Lycée war virdru schonn an de Gedanken. Et kann een nëmmen hoffen, datt mer hei an Zukunft wäerten aner Weeër goen.

D'Fro vum Parking wëll ech elo net opwerfen. Et ass vläicht méi eng spezifesch, mä och do muss een sech, mengen ech, awer am Virfeld Gedanke maachen, wéi datt een d'Leit, wa schonn de BTB net dohinner fiert, mat hiren Autoen an de Parking kritt, déi dat dohinner lauschtere kommen. Ech muss éierlech soen, et ass relativ penibel, déi Froen hei ze stellen, déi dach awer relativ einfach eng Äntwert misste fannen.

Mä, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, déi grondsätzlech Fro, déi ech awer och hei muss stellen, dat ass déi, wat een a sech wëllt: Wëllt een eppes fir d'Kultur maachen, oder wëllt een a sech nëmmen eppes hunn, wat no baussen immens gutt ausgesäit? Mir alleguer wënschen dat a wëssen dat aus Erfahrung, datt béid zesummen den Idealfall an dat Bescht sinn. Nach si mer awer der Meenung, datt un éischter Stell dem éischte Souci soll Rechnung gedroe ginn, an datt an deem Fall hei eppes fir d'Kultur, an an deem spezifesche Fall hei awer eppes fir d'Musek misst gemaach ginn, an déi jo hei misst zur Geltung kommen. Datt de Contenant och usprieche soll, doriwwer si mer eis - mengen ech - alleguer eens.

Ech verstinn allerdéngs net, datt mer esou waghalseg Experimenter aginn, wa mer herno dann op eemol Tester an enger Soufflerie maache mussen, fir dann ze kucken, ob déi Poteauen, déi ronderëm dat schéint Gebai do stinn, dem Wand duerhalen. Wann een doriwwer esou nodenkt, da stellt een sech awer a sech d'Fro, ob mer hei net eng Kaz am Sak kaaft hunn, ob mer hei net awer zum Deel ferme op d'A gedréckt si gi mat engem Tirangsprojet vun engem Stararchitekt, bei deem mer, mengen ech, am Virfeld besser gehat hätten, der Saach op de Fong ze kucke wéi dat im Nachhinein de Fall ass.

Elo huet ee ganz einfach d'Impressioun, datt mer wuel e schéint Gebai hei hunn, dat vu bausse ganz gutt ausgesäit, ouni sech awer d'Fro ze stellen, ob et iwwerhaapt deem entsprécht, wat mer brauchen, an ob een net mat manner hätt kënnen duerkommen. Mä virun allem, wann een iwwert de Kierchbierg fiert, an de Kierchbierg erafiert, gesäit dat jo emol ganz schéin aus - den Aen allerdéngs gefält et!

Ech hunn och d'Impressioun, datt d'Architekten, mengen ech, sech ëmmer manner Gedanken doriwwer maachen, fir eppes riichtzestoen, well souwisou der hannendru stinn, déi gutt domm Politiker, déi da musse kucke wéi se eens ginn, an de Problem musse léise fir d'Kreditter erbäizekréien.

Ech mengen, datt et awer a sech esou misst sinn, datt de Maître d'oeuvre misst Chef sinn, an dem Architekt an dem Büro misst soen, wou d'Saach higeet, an dat net ëmgekéiert de Fall ass, datt dann och déi Leit, an dat kann ee jo och aus dem Rapport hei noliesen, fir all déi Ëmännerungen, déi dat do mat sech bréngt, nach 5 Milliounen Euro, dat heescht 200 Milliounen Honorairë méi kréien. Dat versteet een a sech net. Entweder sinn et d'Architekten oder d'Büroen, déi Schold dorun hunn, oder awer et ass d'Verwaltung, mä wann een den Architekte jo ouni mam A ze zucken 200 Millioune méi ausbezuelt, da kann ee sech jo virstellen, wou datt de Problem läit.

Ech hu schonn am Virfeld ënnerstrach, mengen ech, datt mer awer an Zukunft d'Acteuren alleguer, och d'Architekten, d'Büroen, d'Verwaltung an d'Politiker, déi dat do décidéieren, méi musse responsabiliséieren. Ech mengen, et muss hei jiddferee seng Verantwortung iwwerhuelen a kucken, datt d'Rechnung opgeet.

Ob de „project manager" do d'Léisung ass, Här President, dat woen ech emol ze bezweiwelen, well de „project manager" gëtt jo herno drop gesat. Op all déi aner, op de Stararchitekt, op den Architekt - de Lëtzebuerger Architekt -, op de Bureau d'études, op déi vun der Verwaltung, setze mer de „project manager" drop, an da musse mer jo eng Kéier erëm de „project manager" kontrolléieren, an dat muss jo erëm ee vun der Verwaltung sinn.

Do wonnert ee sech net, datt dat 200 Millioune wäert kaschten, an domat wäerte mer ni fäerdeg ginn. Dobäi ass dann nach ee Sécherheetsberoder an alleguer déi Leit, déi op deene Schantercher do schaffen, mat deenen och de „project manager" an ech weess net, wéi se alleguer heeschen.

Mä op jiddfer Fall, eent weess ech a kann an deem Chiffer hei liesen, Här Scheuer, datt et deier gëtt, a kee besser wéi Dir muss wëssen, wéi deier datt et gëtt.

(Interruption)

Duerfir, mengen ech, musse mer och déi Debatt iwwer eng Änderung vun de Prozeduren elo ee fir allemol bis zum Schluss hei féieren. D'Kontrollkommissioun oder d'Commission des Comptes et du Contrôle de l'exécution budgétaire huet ënnert dem Virsëtz vum Henri Grethen a sech schonn domat ugefaang, mä et ass awer elo sécherlech net där Kommissioun hir Aufgab an Aarbecht dem Minister a senge Leit hei ze diktéieren oder deene virzeschreiwen, wat se hei ze maachen hunn. Ech mengen, do muss de Minister scho seng Verantwortung iwwerhuelen. Dat huet e jo och wëlles ze maachen, esou wéi en dat hei gesot huet.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, mir als Demokratesch Partei hunn deen initiale Projet hei mat gestëmmt, well mer der Meenung waren, datt esou ee Concertssall eisem Land, eiser Kultur an deene Leit, déi doranner schaffen, an natierlech selbstverständlech deene Matbierger, déi dat do lauschtere ginn, dénge kann.

Ech muss lech awer soen, datt mer eis bei dësem Vote hei elo wäerten enthalen. Mir kënne keng Politik cautionnéieren, wou esou liichtfankeg mam Geld ëmgaange gëtt, och wann et sech ëm dee prestigiéiste Projet handelt. Duerfir verlaange mer elo endlech vum Bauteminister a sengen CSV-Kolleegen an der Regierung,…

(Interruption)

Jo gären!

…eng verantwortlech Budgetspolitik ze féieren. De Finanzminister an de Budgetsminister kommen eis jo hier weisen, datt se hir Responsabilitéiten och an deenen aneren Domänen hei iwwerhuelen a konkret Léisungen ausschaffen a proposéieren.

Mir verlaangen, datt ee Wee fonnt gëtt iwwert deen déi Leit, déi Verantwortung hunn, déi och droen, an datt net versicht gëtt, sech där Verantwortung ze entzéien, a se ëmmer erëm op anerer ofzeschieben.

An deem Sënn soen ech lech Merci fir d'Nolauschteren.

M. le Président.- Merci, Här Calmes. Deen nächsten ageschriwwene Riedner ass den Här Diederich. Här Diederich, Dir hutt d'Wuert.

M. Fernand Diederich *(LSAP).*- Merci, Här President. Häre Ministeren, erlaabt mer fir d'éischt dem Rapporteur, dem Här Clement, Merci ze soe fir säin excellentë Bericht.

Wa mer iwwert d'Dépassementer bei dësem Projet schwätzen, esou muss een op hir Envergure hiweisen - ëmmerhi maachen déi 29,7 Millioune Euro 38% vum initialen Devis aus - an datt sech déi Suen och nach op zéng Positiounen opdeele vun den Travaux de gros oeuvre ugefaangen iwwert d'Toiture a sou weider bis op d'Surveillance an d'Honorairen.

Wéi den Devis estimatif, deen op de 17. Mee 2000 datéiert war, am Dezember 2000 an der Chamber diskutéiert ginn ass, hu schonn eng Rei Deputéierten sech deemools kritesch dozou geäussert. Esou huet de Ben Fayot gefrot, d'Regierung soll der Chamber mat Zäit soen, wéini den Devis iwwer 78 Millioune Euro reaktualiséiert géif ginn. Den Deputéierte Robert Garcia huet gemengt, op Grond vun Erfahrunge mat anere Projete kënnt ee realistesch mat 4 Milliarde Frang oder 100 Milliounen Euro rechnen.

Déi zoustänneg Ministesch, d'Madame Hennicot-Schoepges, huet dozou gesot, ech zitéieren: „Da gëtt natierlech d'Fro gestallt: Kann een de Baupräis halen? Dir Dammen an Dir Hären, an alleguer déi, déi Buergermeeschter oder Buergermeeschtesch sinn: Dir wësst, dass een esou ee Verspriechen net ka ginn. Ech ka soen, dass ech den Architekt ënner Drock gesat hunn, fir mam Präis erofzegoen, dofir si mer op 3,1 Milliarde komm, e war vill méi héich. Dat ass geschitt andeems un de Volumë reduzéiert ginn ass, awer net un den Inhalter vum Projet.

Ech hunn deem och d'Fro gestallt: Kënne mer dee Präis do halen, ofgesinn natierlech vun den Hausses légales - do si mer eis jo eens driwwer? Den Architekt huet mer d'Assurance ginn: Dir kënnt dee Präis halen. Ech muss awer soen, dat ass eng Berechnung, en Devis, dee gemaach ginn ass opgrond vu Pläng, wat Avant-projet-sommairë sinn, also keng Detailpläng. Dat si jo nëmmen déi Iwwerraschungen, déi mer kréien.

Ech si bereet bei der Chamber Schrëtt fir Schrëtt ze berichten, wéi dann d'Ausschreiwungen ausginn, fir datt Der lech emol selwer kënnt e Bild maachen, wéi dat am Devis an herno, no der Soumissioun, ausgesäit. Et soll esou sinn, datt d'Statsgelder spuersam agesat ginn, an et soll och net esou sinn, datt ee mengt, wann 3 Milliarden an der Luucht stinn, da wieren déi vu vireran „dus", well wann et méi bëlleg gëtt, desto besser."

Ech mengen, ouni laang mussen Erklärungen ze ginn, gesäit ee wie Recht hat an där Saach hei, d'Deputéierten, déi ech zitéiert hunn, oder d'Madame Ministesch.

Den Avis vum Conseil d'État - dat ass gesot gi vum Här Clement - ass ganz kritesch. E weist op déi onseriö Planifikatioun hin, op d'Ausmooss vun den Dépassementer, an e schwätzt vun enger irresponsabeler Gestioun vun den Deniers publics, stellt d'Fro vun den Ursaache vun den Ecarten an no de Moyenë fir deem entgéintzewierken. An e stellt déi aktuell Prozedur a Fro.

An der Kommissioun vun den Travaux publics huet de Bauteminister proposéiert, an Zesummenaarbecht mat der Commission des Comptes et de l'Exécution budgétaire, no Änderunge vun de Prozeduren ze sichen an déi bestehend Mechanisme vun der parlamentarescher Konsultatioun ze reforméieren. Weider huet d'Kommissioun d'Noutwendegkeet vun engem „project manager" bei esou komplexen Infrastrukturen ënnerstrach, dee mam Suivi vun den Aarbechte chargéiert ass an d'Anhalung vum Timing an d'Envergure vun eventuellen Dépassementer kontrolléiere soll. Kritesch hannerfrot ass och de Rôle an d'Responsabilitéit vun den Architektebüroen a vun de Bureaux d'études ginn.

Et muss een awer och festhalen, datt gewëssen Dépassementer net prévisibel waren, well eng Rei Modifikatioune vum Utilisateur gefrot gi sinn a well eng Rei Änderungen sech eréischt no der Erstellung vun de Plans détaillés als noutwendeg erwisen hunn.

Et muss een och wëssen, datt bei esou enger exceptionneller Infrastruktur, engem sou genannte Prototyp - elliptesch Form, eng Pente vun 2%, 823 Pilieren, eng Colonnade, an dann den Haaptproblem Akustik - net e standardiséierte Programm kann applizéiert ginn. Ausserdeem kënnen d'Genehmegunge vum Ministère de l'Environnement a vum ITM eréischt opgrond vun detailléierte Pläng erdeelt ginn an net op Basis vum Avant-projet sommaire. Déi Oploen, déi mussen erfëllt ginn, hunn oft meeschtens awer finanziell Implikatiounen.

Et muss ee sech awer och d'Fro stellen iwwert d'Responsabilitéite vun den eenzelnen Acteuren, iwwer eventuell Sanktiounen, iwwert de Sënn an d'Stabilitéit vu Projeten, déi den Deputéierte virgeluecht ginn, an och iwwert de Respekt virum Bierger, dee sech eng seriö Gestioun vun den öffentleche Gelder erwaarde kann.

Ech wëll zum Schluss nach drop hiweisen, datt esou Dépassementer bei ville Projeten eng pluriannuel Planifikatioun schwiereg maachen, esou datt eng Rei Infrastrukture riskéiere gekierzt oder guer net realiséiert kënnen ze ginn.

Erlaabt mer kuerz awer och e Vergläich mat de Gemengen.- et gëtt Leit, déi dat net gären héieren. Wa mir emol eng Kéier an de Gemengen, ausser vläicht d'Madame Frank vu Betzdorf - si ass grad net hei - 38%...

(Interruption)

…Dépassement bei engem Projet hätten, da misste mir op alle Fall zu Kolmer déi aner Projeten deementspriechend e bësse kierzen oder op alle Fall e puer Joer zréckstellen.

Ech wëll trotz deene kritesche Bemierkungen awer heimadder, well mer virun engem Fait accompli stinn, wéi gesot ginn ass, den Accord vu menger Fraktioun bréngen.

Ech soen lech Merci.

M. le Président.- Merci, Här Diederich. Als nächst Riednerin ass d'Madame Loschetter virgesinn. Madame Loschetter, Dir hutt d'Wuert.

Mme Viviane Loschetter *(DÉI GRÉNG).*- Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, als nei Deputéiert an der Chamber hunn ech haut an deene puer Méint, wou ech heibanne schaffen, scho fir d'drëtt Kéier d'Geleeënheet ee Projet de loi aus der Bautekommissioun hei kënne fir meng Fraktioun ze kommentéieren. Dräi Projets de loi an dräi Adaptations budgétaires!

Eigentlech hu mir eis an der Kommissioun bis elo praktesch ausschliesslech beschäftegt - op gutt lëtzebuergesch gesot - fir d'Kar aus dem Dreck ze zéien. Bei dësem Projet handelt et sech wuel ëm e Musterbeispill vu Missmanagement an awer och vu Feelplanung. Sécherlech begréisse mir déi Suggestioune vum Bauteminister, déi och am Rapport vum Här Clement opgezielt sinn. Ech erënneren och drun, datt ech bei där leschter Adaptation budgétaire - an dat ass jo och nach guer net esou laang hier - eng ganz Rei Suggestioune vu menger Fraktioun opgezielt hat, wou ee kéint éierlech Verbesserungen a wichteg Verbesserunge maache betreffend souwuel de Choix vun de Projeten, wéi virun allem awer och d'Prozeduren an d'Realisatioun anescht duerchféieren.

Ech hat och deemools gesot, datt mir géingen esou wesentlech an noutwendeg nei Prozeduren ënnerstëtzen a konstruktiv matschaffen. Trotzdeem wäerte mer nach eng ganz Rei vu budgetären Adaptatiounen, déi méi oder wéineger zum Schuddere bréngen, hei defiléiere gesinn, an et ass och scho virdrun opgezielt ginn.

Et gëtt där Bauteprojeten, Här President, déi mir vun Ufank un net matgedroen hunn, well se fir eis politesch an déi falsch Richtung ginn a well se fir eis gréng Politik d'Weiche fir d'Zukunft falsch stellen. Ee Beispill dovunner ass d'Nordstrooss, déi och haut schonns erëm - an nach laang net fir d'lescht, leider - an d'Schlagzeile komm ass. Et ginn awer aner Bauteprojeten, déi fir eis kompromëssfäeg gewiescht wieren, wa se dann och transparent a konsequent duerchduecht a logesch geplangt gewiescht wieren. D'Salle philharmonique um Kierchbierg ass esou ee Projet.

Erlaabt mir eppes wat den Här Calmes eigentlech net konnt maachen, wat mir als Gréng awer kënne maachen. Erlaabt mir aus grénger Siicht de Parcours vun der Salle philharmonique déi lescht zéng Joer ze retracéieren, fir ze ënnersträichen, firwat mir eis net kënne mat där Virgehensweis averstanen erklären.

Viru knapp zéng Joer huet déi deemoleg Regierung dës Concertshal, zesumme mat engem Musée d'Art moderne, enger Plaz fir eng Bibliothéik an dunn och nach engem Musée de la Forteresse an engem Package entworf. Deemools war d'Bedenke vun der grénger Fraktioun haaptsächlech d'Konzentréierung vun esou ville kulturellen Aktivitéiten op engem eenzege Site. Dëst och nach zimlech wäit ewech vum Stadkär, dee schonns zu där Zäit bedrot war, eng doudeg Stad ze ginn, dat heescht eng Stad wou d'Leit nach just schaffe kommen, wou se praktesch net méi wunnen a wou se och ganz wéineg Fräizäitaktivitéiten ugebuede kréien.

(M. Lucien Weiler reprend la Présidence)

Wéi dunn den éischten Devis vun der Concertshal bekannt war, sou konnte mir deen och nach matdroen. An ech wëll lech hei drun erënneren, datt déi gréng Fraktioun nach ni e kulturelle Projet wéinst sengem héije Budget net matgedroen huet! Mir waren éischter besuergt iwwert d'Fonctionnementskäschte vun esou engem Gebai, dëst awer an der Optik vun engem Equiliber am Kulturbudget. Dëst souwuel iwwert d'Aart vun der Kultur wéi awer och iwwert dee geographeschen Equiliber.

Dat bréngt mech dann och zum Kärproblem vun dësem Bauteprojet a vu senger Adaptation budgétaire. Mir sinn als Gréng schonn ëmmer der Iwwerzeegung gewiescht, datt een eppes baut, well een eppes brauch, respektiv well eppes feelt. Déi Besoinë fannen hiren Nidderschlag an engem Konzept. Dat Konzept gëtt begleet vun enger Fonctionnementsbeschreiwung, wat definéiert, wéi, vu wiem, wéini a mat wat dat Konzept ëmgesat gëtt. Wann dës zwou Saachen definéiert sinn, ass et un der Zäit, datt d'Konzept an de Fonctionnement hir reell Plaz fannen, sprich eben an engem Gesetz. An dann, dann ass et un der Zäit fir den Architekt a fir d'Bëtonsmaschinn.

Hei ass net der Rei no gefuer ginn. Hei hat den Architekt schonns säi Concours gewonnen, wat mer verstinn, well d'Gebai ass impressionnant, mä mat der Gestioun vun deem, wat am Gebai sollt geschéien, ass eppes schief gelaf.

De 26. Oktober 2000 huet déi deemoleg Bautekommissioun de Rapport vun deem Bauteprojet vun der Concertshal ugeholl. Meng Virgängerin hat sech deemools beim Rapport enthalen, an ech zitéieren aus dem Procès-verbal: «à la demande de Madame Wagener, les représentants du Gouvernement s'engagent à faire parvenir à la commission le projet de loi sur l'établissement public chargé de la gestion de la salle de concert, et ce avant le vote du projet de loi 4685.»

Dëst Engagement huet d'Regierung eigentlech net agehalen, andeems si de Projet vun engem Établissement public deeselwechte Moie presentéiert huet an enger Kommissioun, wou e puer Stonnen duerno hei an dësem Haus iwwert de Bauteprojet vun der Hal ofgestëmmt ginn ass. Dat war de 5. Dezember 2000.

Esou wéineg Sputt, Här President, Dir Dammen an Dir Hären - e puer vun lech waren deemools schonn derbäi -, ass den Deputéierte gelooss ginn, grad eng Mëttesstonn, fir sech eescht Gedanken ze maachen iwwert d'Gestioun vun engem deemools schonn iwwer 3 Milliarden aler Frangen deiere Projet - 78 Milliounen Euro!

Mir Gréng, Här President, mir schaffe séier, mä hei war et eis onméiglech, d'Konzept an d'Gestioun mam Bauteprojet ze associéieren a mat engem klore Kapp doriwwer ze décidéieren, an dat war dann och haaptsächlech de Grond, firwat mir eis deemools enthalen hunn.

Mä d'Geschicht geet virun. Eréischt den 21. November 2002 ass d'Gesetz iwwert den Établissement public vun der Concertshal veröffentlecht ginn. Zwee Joer - Zwee Joer! - trennen de Bauteprojet vum Fonctionnementsprojet. Dës an eisen Aen onlogesch Aart a Weis virzegoen, huet an Tëschenzäit zu wesentleche Programmännerunge gefouert.

An éierlech gesot, Dir Dammen an Dir Hären, Här President, wann ee sech mat esou wéineg definéierte Kritären duerch e Gesetz, dat a kuerzen Zich de Bau vun enger Concertshal resüméiert fir praktesch 78 Milliounen Euro, an en Abenteuer lancéiert, da si Programmännerunge scho virprogramméiert. An dës Programmännerungen hu stattfonnt, an nieft aneren, ech muss wierklech soen onverzeilechen an och onerkläerlechen Oublien, wéi dem Bassin de rétention oder dem Double vitrage - den Här Calmes ass schonn drop agaangen - hunn dës Programmännerunge wesentlech zu enger Adaptation budgétaire vun 30% vum Montant gefouert.

Nom Vote vum Bauteprojet de 5. Dezember 2000 ass et du weidergaangen. Do sinn am Abrëll 2001 déi Études spécialisées duerchgefouert ginn, eben ënner anerem déi iwwert d'Akustik, dat heescht nodeem eigentlech mir hei gestëmmt hu wat gebaut gëtt. Am Oktober 2001, bal ee Joer duerno, sinn d'Wënsch vun den Utilisateuren eragereecht ginn an och adaptéiert

ginn. En cours de route huet den Ëmweltministère sech zu Wuert gemellt an hien huet eben en double vitrage an dee Bassin de rétention gefuerdert. Datt den Ëmweltministère dat mécht, dat ass seng gottverdammte Flicht, an eigentlech hätt hien dat guer net bräichten ze fuerderen, wann de Bauteministère respektiv d'Bauteministesch hir Flicht erfëllt gehat hätt. Dat wëll ech just ënnersträichen.

De Fait och, dass d'Concertshal iwwer keen eegene Parking verfügt huet, schéngt déi Responsabel och net mat Rou gelooss ze hunn. Och de Parking hat Urecht op eng Programmännerung. D'Mediathéik, déi jo och mat gestëmmt gi war vun lech heibannen, war en cours de route kee Besoin méi; an aus der Mediathéik ass en Accès zum Parking entstane mat dräi Liften.

Fort, déi gutt Proposen, notamment vum deemolege Rapporteur, fir Bustickete mat Entréesticketen ze verbannen; fort déi couragéiert Sprech iwwert d'Förderung vum öffentlechen Transport bis bei dee kulturellen Dräieck um Kierchbierg. Kee Foussgängerwee vun der Hal zum öffentlechen Transport, deen ass op kengem Plang virgesinn. Et si Beem do gemoolt, mä kee Wee. Dat ass déi traureg Realitéit vun enger urbanistescher Zukunftsplanung um ënneschten Deel vum Kierchbierg.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, mir hunn en impressionnant Gebai, wou ech menge jiddfereen heibannen d'accord ass, datt et schéi gëtt; bal jiddferee sech freet, dass et dann awer nach fir d'Présidence zumindest zum Deel fäerdeg gëtt. Jiddfereen ass och gespaant haut, esou wéi viru véier Joer, mä nach ëmmer kee weess esou richteg Bescheed - gradesou wéi viru véier Joer -, wat, wéini a wéi et herno fonctionnéiert.

An dat ka jo och net sinn, well Dir, Dir Dammen an Dir Hären, Här President, am Joer 2000 e Bauteprojet gestëmmt hutt an am Joer 2002 e Fonctionnementsgesetz gestëmmt hutt, an elo 2005 eng Adaptation budgétaire, ebe bedéngt duerch Programmännerungen, stëmmt. Also ass do iergendwéi eppes, wat net richteg fonctionnéiert.

An aus deene Grënn kënne mir dëse Projet haut hei net mat stëmmen an domadder soen ech lech Merci fir d'Nolauschteren.

M. le Président.- Merci, Madame Loschetter. Als nächste Riedner ass den honorabelen Här Mehlen agedroen. Här Mehlen, Dir hutt d'Wuert.

M. Robert Mehlen *(ADR)*.- Merci, Här President. De Rapporteur huet et scho gesot, ëmmer erëm - et fält engem geschwënn näischt Neies méi an - ass et effektiv gebetsmühlenaarteg ëmmer datselwecht, wat hei widderholl gëtt an et kritt ee scho bal d'Flemm.

Ech wëll ganz kuerz rappeléieren, datt mer hei mat enger ganz substanzieller Augmentatioun befaasst sinn, souguer wann een d'Adaptatioun un d'Entwécklung vun de Baupräisser mécht, da sinn et vläicht keng 38%, mä awer nach 35,5%, mä dat mécht leschten Enns der Kaz och kee Bockel. Den Ennpräis geet doduerch erop bis op 4,6 Milliarden där aler Frangen.

Eent muss een awer och nach dozou soen. Am Oktober 2004, Här Minister, wéi Dir eis déi Tableauë virgeluecht hutt vu praktesch sämtleche Projeten, déi en cours sinn, war et schonn iwwert déi autoriséiert 83,8 Milliounen Euro eraus, well 106 Milliounen Euro engagéiert waren, dat heescht 26% méi wéi d'Gesetz et zouléisst. An Dir sidd domat ganz kloer an der Illegalitéit vis-à-vis vun deem Gesetz, wat mer hei gestëmmt hunn, wat d'Regierung obligéiert, datt keng Engagementer däerfe geholl ginn iwwert dat eraus, wat gesetzlech autoriséiert ass.

Ech stelle mer d'Fro: Wéi solle mer d'Leit dobaussen dozou brénge fir d'Gesetzer, déi mir hei stëmmen, ze respektéieren, wann d'Regierung selwer sech net dorunner hält?

Här President, ech wëll e Wuert soen zu den Ursaachen. De Minister huet eis gesot, et wier en exceptionnellë Projet, a mir hätte jo hei, als déi Leit, déi dat bauen, keng Referenzen, duerfir wier et immens schwéier gewiescht, fir dat alles richteg anzeschätzen.

Ech mengen, de Problem läit virun allem dran, datt hei ee Gebai gewielt ginn ass, quitte datt et eng Kommissioun war, déi de Choix gemaach huet. Et war jo e Concours an et war eng Kommissioun vun anscheinend ganz dichtege Leit, déi dann de Projet erausgewielt huet, wat fir een dee beschte sollt sinn. De Problem ass, datt dat praktesch nëmmen no sou genannten esthetesche Kritäre vir sech gaangen ass. Ech hunn, wéi ech och déi Débatë vun deemools nogelies hunn, e flott Zitat fonnt, wat ech lech hei net wëll virenthalen, vum deemolege Spriecher vun der CSV, dem regrettéierten Nicolas Strotz, dee gesot huet…

(Interruptions diverses)

Une voix.- Regrettéierten?

M. Robert Mehlen *(ADR)*.- Wa mer vun hei aus dat kucken - mir bedauere jo, datt hien net méi hei ass. E seet, oder hien huet gesot: „Déi harmonesch geschwonge Forme vum Projet spigelen d'Philosophie vum Portzamparc erëm, deen d'Rhythmik an d'Harmonie vun der Musek gläichsetzt mat der Metrik an de Proportioune vu senger Architektur."

(Interruptions)

Do fanne mer scho vläicht eng vun den Explikatiounen, woufir déi Affär eis hei aus dem Rudder gelaf ass. Do hëlleft et och näischt méi, wa mer dann elo gesot kréie vun de Leit aus dem Ministère, an Zukunft soll méi Wäert op de Facteur Economicitéit geluecht ginn.

Hei ass, an dat huet d'Madame Minister och scho gesot, e Projet sommaire gestëmmt ginn. Dat ass esou e bëssen - wéi ee seet - Daum mol Pi, an da kucke mer emol wou mer erauskommen. Et ass awer onbegräiflech, datt d'Oploe vun der ITM, déi awer jo méi oder wéineger bekannt sinn, an och déi vum Environnement hei einfach op der Säit gelooss gi sinn, net berücksichtegt gi sinn.

Et si scho Kolleegen, déi virdrun drop higewisen hunn, datt hei déi eenzel Verglasungen, ofgesi vum thermeschen Effet, wann ee gesäit, datt do praktesch nëmme Glas ronderëm ass, et ass jo net nëmmen de Wanter, wann et kal ass, dee Bau do bal net ze hëtze wär, mä och de Summer, wann et extrem waarm ass - quitte datt déi Kolonne ronderëm vläicht e bëssen ofhalen - esou e Bau thermesch net an de Grëff ze kréien ass, wann en net anstänneg isoléiert ass. Ofgesinn dovun, datt akustesch Momenter matspillen, déi vill méi grouss si wéi déi Isolatioun vis-à-vis vum Parking, déi jo och nodréiglech imposéiert ginn ass. D'Affär vum Bassin de rétention, do géing ee mengen dat misst fir jiddfereen eng Selbstverständlechkeet sinn.

Een anere Facteur ass d'Ënnerschätzung vun den technesche Schwieregkeeten. Ech erlabe mer hei och e Saz ze zitéieren: «En plus l'extrême complexité architecturale et les exigences acoustiques ont été largement sous-estimées lors de l'avant-projet sommaire.» An do muss ee sech awer d'Fro stellen: Wéi ass esou eppes méiglech wann esou e Stararchitekt engagéiert gëtt, dee jo awer just an där Matière méi Erfahrung misst hunn?

Ech erlabe mer de fréieren a jëtzege Kolleeg Néckel Strotz nach eng Kéier ze zitéieren, dee gesot huet: „De Christian de Portzamparc ass als Architekt an der Musekswelt keen Onbekannten, huet hien dach schonn zu Paräis d'Cité de la Musique an de Conservatoire Eric Satie, an zu Nanterre d'École de danse de l'Opéra de Paris realiséiert." Vun esou engem Architekt misst een awer kënne verlaangen, datt, wann hien e Museksgebai konzipéiert, hie misst wëssen, datt een do misst op d'Akustik oppassen!

D'Geschicht vun de Kolonnen, do kéint ee jo e Roman driwwer schreiwen, wat alles do geschitt ass wéinst iwwerhaapt deene Schwingungen, wou op eng Kéier gefaart ginn ass a festgestallt ginn ass, datt déi kënnte kommen. An do - do schléissen ech mech deem u wat schonn anerer viru mer gesot hunn - si mer wierklech d'Versuchskanickel vun deem Architekt gewiescht.

Wann et net fir ze kräische wär, hätt ech bal misse laache wéi ech gelies hunn, datt bei der Ventilatioun - well se festgestallt hunn, datt d'Réier ze enk wären, a wann een da vill Loft doduerchbléist, dann dauscht et selbstverständlech - misst nodréiglech décidéiert ginn, datt méi grouss Réier misste kommen, fir datt een dat Gedauschs dann am Concertssall net géing héieren. Ech géing och vun esou engem Architekt erwaarden, wann en dann eppes vu Museksgebaier kennt, datt hien dat vun Ufank u gewosst hätt.

Eng aner Geschicht - et kënnt een der jo méi hei opzielen - ass de Revêtement de sol du disque, wou probéiert ginn ass fir mat enger dënner Schapp ze fueren, wat awer net gaangen ass, a wou elo dann Dalles en béton préfabriqué musse geluecht ginn, «dont la pose s'avère compliquée vu la dalle en pente,» - déi 3%, dat ass jo dat wat de Reiz bei der Geschicht ausmécht - «les nombreuses colonnes et l'exigence de poser des dalles de grands formats.»

(Hilarité)

Ech géing och mengen, datt esou en Architekt sech dach awer, wann hien esou eppes konzipéiert, där Problematik bal misst bewosst sinn.

Duerfir eis Fro: Wat ass genee den Optrag an d'Aufgabestellung un den Architekt gewiescht? Wat ass seng Responsabilitéit bei dësem Bau? Wat steet a sengem Vertrag a wéi gëtt hie rémunéréiert? Ech hoffen, datt mer dat eng Kéier am Detail gewuer ginn. Huet hie just eng schéi Maquette an e puer Pläng geliwwert? Oder ass hien och fir d'Detailplanung an den technesche Volet verantwortlech?

Et gëtt eis gesot, hie géif net an deselwechte Proportiounen un den Iwwerschreidunge verdénge wéi um Basisprojet. Ech hunn dat emol nogerechent. An dësem Projet, wou et jo ëm d'Augmentatioun geet, maachen d'Honorairen - dat ass hien awer wahrscheinlech net eleng - bal 17% vum gesamte Käschtepunkt aus. Am ursprénglech Projet de loi waren et 12%. Iergendwou passt dat Ganzt dann awer net beieneen. Am Ganze belafen d'Honorairë sech op ronn 15 Milliounen Euro oder 600 Millioune Frang.

Här President, et ass jiddefalls onerträglech ze gesinn, wéi blauäugeg hei an dëse Projet eragespronge ginn ass, wéi all méiglech Problemer net gesinn oder ënnerschat gi sinn, a wéi de Steierzueler dann och nach duerfir zousätzlech Honorairë bezuele muss!

Da kënnt deen anere Punkt, deen och politesch net ze entschëllegen ass, dat sinn d'«demandes supplémentaires de la part des utilisateurs et du Ministère de la Culture» wat d'Changementer, heiansdo important Changementer vum Projet nom Vote mat sech bruecht hunn, ouni datt d'Chamber duerfir hiren Accord ginn huet. Dat ass ënner anerem den Accès vum Parking, dee geännert ginn ass. Et ass déi zweet Coque, déi dohinnergeprafft ginn ass, ouni datt se virdru geplangt war an ouni datt en Accord komm ass. D'Changementer vum Déambulatoire - ech hu mer Gedanke gemaach wéi een dat soll ëmschreiwen. Dat ass déi Promenade, déi ronderëm den eigentlechen…

M. Henri Grethen *(DP)*.- Dat ass eppes wéi ee Kräizgang.

(Hilarité)

M. Robert Mehlen *(ADR)*.- Séier richteg, wéi fréier an de Kléischter, wou een da kann do ronderëm flanéieren, wann dann net grad Musek ass, an och vläicht e Pättchen drénken. Do sinn important Changementer virgeholl ginn. Da gëtt och nach vun der Falaise geschwat, déi iergendwéi Fielse soll duerstellen, an esou weider.

D'variabel Bühn, do muss ech allerdéngs soen, am initiale Projet war eng Fosse d'orchestre virgesinn, obschonn natierlech déi Fro gestallt gëtt: Wat maache mer mat esou eppes, wann et net soll a Konkurrenz zum Theater stoen?

(Interruptions diverses et hilarité)

(Coups de cloche de la Présidence)

De Conseil d'État, Här President, huet äusserst streng Kritiken ubruecht, an zu Recht! Ech erspueren lech d'Zitater, well et hu schonn anerer dat hei gemaach. E seet, datt et inakzeptabel ass, an datt dat, wat hei geschitt ass, kee responsabelen Ëmgank mat de Steiergelder ass. Ech muss awer bedaueren, well ech hunn an der Kommissioun gefrot, datt mir als Chamber wéinstens sollten de Saz hannendru setzen: «La commission se rallie à ces critiques.»

Dat ass mer vun der Majoritéit refuséiert ginn, an duerfir hunn ech de Projet och net gestëmmt. Mir haten dat schonn eng Kéier hei. Ech bedaueren dat, well dat hei ass kee Parlament wat Krallen an Zänn huet vis-à-vis vun der Regierung wéi ee sech dat géing wënschen. Dat hei ass e Pabeiertiger, deen ëmmer erëm eng Kéier e bësselchen opmuckt, a méi passéiert net.

Här President, ech wollt och nach agoen op e puer Entgleisungen, déi an där ganzer Prozedur hei geschitt sinn. Et ass gesot ginn, op d'Demande hin an der Kommissioun, den Architekteconcours wär ouni Enveloppe globale a contraignante ausgeschriwwe ginn. Ech wollt wësse wat dann d'Konditioune gewiescht wären, déi d'Architekte gestallt kritt hätte wéi se dann de Projet auszeschaffe kritt hunn oder hiren Entwuerf virzeleeë kritt hunn. Wéi soll een ënner esou Konditiounen den Architekt responsabiliséieren?

Mir wëssen, datt selbstverständlech d'Tendenz do ass fir sech Denkmäler ze setzen. Net nëmme bei de Politiker, mä och bei den Architekten. Dat ass evident. Mä just duerfir ass et awer noutwendeg, datt ee se mat an d'Boot eranhëlt an datt een hinnen, och bei esou Projeten, d'Konditioun setzt, datt de Budget, deen zur Verfügung steet, muss respektéiert ginn.

Et kann ee sech d'Fro stellen: Huet d'Geld hei keng Roll gespillt? Well mir waren an enger Zäit wou d'Geld nëmmen esou erageschneit komm ass. Et kann ee sech och op de Standpunkt stellen, wann een esou en ambitiéise Projet wëllt realiséieren, datt ee seet: Mir hätte gären dat, a wat et dann herno kascht, dat bezuele mer. Ech wëll awer gläich hei soen, datt mir net där Meenung sinn. Et wär och contraire zu enger seriöer Finanzplanung ganz allgemeng, an et wär contraire zum Artikel 99 vun der Verfassung, soss bräichte mer jo net en extrat Gesetz ze stëmmen.

Wann een den Débat vum 7. Dezember 2000 kuckt, wou jo hei iwwert den éischte Projet debattéiert ginn ass, et ass schonn zitéiert ginn, den Här Garcia huet ënner anerem gesot, am Ufank wär et mat 2 Milliarden ugaangen. Du war et op eng Kéier 2,6 an dunn op eng Kéier 3,2.

Mäi Kolleeg Fernand Greisen huet deemools och hei drop higewisen: „Wat awer elo - ech zitéieren hie kuerz - de reelle Baupräis ubelaangt, hu mir do eng Suerg." Do muss ech un all déi Iwwerschreidungen erënneren, déi eise Bauteministère eis dëslescht huet misse beichten. D'Beispiller Pei-Musée oder de Geesseknäppche soen lech genuch. Och den Theater vun der Stad Lëtzebuerg ass do ze ernimmen.

D'Fro un den Här Minister ass déi: Ass dës Kéier den Devis korrekt? Sinn dës Kéier d'Parkingen an d'Baussenanlagen derbäigerechent ginn, oder kréie mer erëm stéckelchersweis alles nogereecht? Kann den Här Minister eis hei garantéieren, datt si zum Schluss vum Bau net erëm eng Kéier komme muss fir nei Dépassementer matzedeelen an nei Kreditter unzefroen?

D'Madame Minister - mäi Virriedner, den Här Diederich, huet schonn e groussen Deel hei zitéiert - huet ganz kloer gesot, si hätt Drock op den Architekt gemaach, an hien hätt hir versprach oder d'Assurance ginn, hie kënnt de Präis halen. A si seet selwer, et soll esou sinn, datt d'Statsgelder spuersam agesat ginn, an et soll och net esou sinn, datt ee mengt, wann 3 Milliarden an der Luucht stinn, da wieren déi „dus" vu vireran, well wann et méi bëlleg gëtt, desto besser. Si ass dovunner ausgaangen, datt se eventuell nach kënnt drënner bleiwen.

Ergo kann een dovunner ausgoen, datt deemools de Präis schonn eng Roll gespillt huet, an datt d'Chamber, wa se hei e Gesetz gestëmmt huet, eng Enveloppe budgétaire, schonn dovunner ausgaangen ass, datt sech misst dru gehale ginn. Aus där Siicht gekuckt ass dat, wat mer haut musse stëmmen, en totalen Echec.

Et ass vläicht dorop zréckzeféieren, Här President, datt de Kulturministère an de Bauteministère an enger Hand waren. Ech mengen, et soll een an Zukunft drop oppassen, datt wierklech do eng Trennung ass, an datt deen ee Minister muss bei deen anere goe fir eng Autorisatioun ze froe wann eppes ass, an datt dee selbstverständlech dann och d'Prozedur anhält, déi mer wëllen aféieren, datt d'Chamber consultéiert gëtt wann Ännerunge kommen.

Eis Fuerderungen, ech hu se schonn hei opgezielt: Et ass op jidde Fall noutwendeg, datt d'Architekten, d'Bureaux d'études an de „project manager", datt dat muss op den Dësch kommen, datt si och musse responsabiliséiert ginn. Mir sinn amgaang d'Prozeduren ze iwwerschaffen. Ech sinn och der Meenung, datt d'Chamberbautekommissioun an Zukunft d'Projetë méi genau soll ënnert d'Lupp huelen, examinéiere loossen, wann et net anescht geet, ob dat alles realistesch ass, wat se dohinner geluecht kritt huet, well et war an der Vergaangenheet net realistesch. Et mussen och politesch Sanktioune kommen, wa sech net dru gehale gëtt.

M. le Président.- Här Mehlen, ech muss och déi Décisioun huelen, well Är Zäit ofgelaf ass.

M. Robert Mehlen *(ADR)*.- A gëschter beim Här Ausseminister! Ech sinn direkt fäerdeg.

M. le Président.- Jo, deen huet aner Mëttele wéi Dir, Här Mehlen.

M. Robert Mehlen *(ADR)*.- Ech kommen zur Konklusioun. Eng

Kéier méi ass den Devis staark iwwerschratt ginn, an zwar 5 bis 36 Prozent. Eng Kéier méi kann d'Chamber näischt aneschters wéi en décke Kredit nostëmmen, eng Kéier méi kënnt ee sech als Deputéierten zimlech „ver…" vir, eng Kéier méi kënne mer dofir déi responsabel Ministesch net zur Verantwortung zéien, eng Kéier méi, dofir Félicitatiounen un d'CSV, déi se preventiv aus der Schosslinn geholl huet.

Déijéineg, déi dëse finanziellen Desaster ze veränwerten hunn, sollen och elo hir Verantwortung iwwerhuelen. Mir haten den éischte Projet gestëmmt. Mir kënnen d'Augmentatiounen awer net stëmmen a mir wäerten eis dofir enthalen.

Merci.

M. le Président.- De Bauteminister, den Här Claude Wiseler, huet d'Wuert.

M. Claude Wiseler, *Ministre des Travaux publics.*- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech wëll fir d'éischt d'selwecht wéi meng Virriedner dem Rapporteur Merci soe fir säi gudde Rapport, deen e gemaach huet, an och deene Kommissioune mat deenen ech d'Geleeënheet hat iwwert dëse Projet an deene leschte Méint zesummen ze schaffen, der Commission des Comptes et du Contrôle de l'exécution budgétaire, der Commission de la Culture a selbstverständlech der Commission des Travaux publics, déi dësen Text a sech behandelt huet.

Déi Zesummenaarbecht, déi mer op dësen Dossieren haten, war an der Kommissioun eng ganz konstruktiv Zesummenaarbecht, an ech hunn och gehalen, relativ schnell, notamment an d'Commission des Comptes et du Contrôle de l'exécution budgétaire ze kommen, direkt de 27. September, well ech der Meenung war, datt et wichteg ass fir dës Chamber esou schnell wéi méiglech iwwer Froe wéi déi hei ze informéieren, fir ze kucke wat fir eng Prozedur mer géinge gemeinsam kënnen huele fir dee Problem, deen dee Moment manifestement do war, ze léisen.

Et war also fir mech extrem wichteg, esou schnell wéi méiglech déi Relatiounen a Klorheet mat der Chamber unzefänken, fir eng konstruktiv Aarbecht kënnen ze maachen.

Mir sinn an deenen Diskussiounen, déi mer haten, och virukomm, och an deenen Diskussiounen iwwert dësen Text, an déi Diskussiounen hunn eis ëmmer erëm a menger Appréciatioun zréckgefouert, datt mer sécherlech eng ganz Rei Froen op dësem Dossier individuell haten, mä datt mer iwwert deen individuellen Dossier vun der Concertshal, an et ass schonn ugeklonge wéi virdrun iwwert d'Nordstrooss oder iwwert d'Cité judiciaire geschwat ginn ass, datt mer och e strukturelle Problem hunn an der Virgehensweis, déi mer momentan hunn an der Prozedur, déi mer säit Joren amgaang sinn, d'Chamber op där enger Säit, d'Regierung op där anerer Säit, ze maachen.

An ech wëll selbstverständlech eng ganz Rei Saachen iwwert dëse Projet individuell soen, an duerno awer och vläicht dat eent oder anert Wuert iwwert déi prozedurell Froen, esou wéi se sech hei applizéiert hunn, mä esou wéi se sech awer och, wa mer se net änneren, sécherlech nach wäerten an Zukunft reproduzéieren.

Dat éischt iwwert de Concertssall. Ech wëll net ze vill dat resüméieren, wat éischtens am Exposé des motifs schonn an all Detail steet, wat och vun enger Rei vun Iech gesot ginn ass, wou déi verschidden Ëmännerungen hierkommen. Éischtens als Demande vun den Utilisateuren, wou de groussen Auditorium anescht gemaach ginn ass, mat anere Plattformen, wou den elektro-akustesche Sall méi grouss ginn ass, wou de Foyer verbessert ginn ass, wou och d'Variabilitéit vun der Akustik verbessert ginn ass, d'Adaptatioun vun de Büroen, fir se anescht ze agencéieren, datt se och deem entsprieche wat duerno gebraucht gëtt, den Aménagement vun den administrativen Zonen, d'Surfacë vun de Büroen, den techneschen Equipement, wou a sech gekuckt ginn ass, datt och d'Utilisatioun am Dagdeeglechen, wa keng Concertë sinn, anescht ka gemaach ginn, praktesch ka gemaach ginn, sécher ka gemaach ginn.

Dann déi architektonesch Partie, wou a sech de Parking vun der Place de l'Europe direkt domadder verbonne ginn ass, wat engem erlaabt, dann och independent eng Billetterie op ze hunn, ouni de ganze Concertssall opzehalen, also och d'Fonctionnalitéit wesentlech verbessert huet, wat awer mat sech bruecht huet, datt beim initiale Projet eng zweet Coque dobäikomm ass, den Déambulatoire, dee modifiéiert ginn ass, dee méi funktionell esou ass, wéi en elo ausgesäit.

D'Verrièren, d'Colonnaden, et ass driwwer geschwat ginn, Amortisseuren dra wéinst de Vibratiounen, d'Exigences thermiques, déi ugepasst gi sinn, an déi haaptsächlech, an dat ass de wesentleche Punkt, obwuel en elo net hei an der Diskussioun esou erklongen ass, déi an Aklang bruecht gi si mat den architektoneschen Exigenze vun der Transparenz haaptsächlech, wat net ëmmer bei thermeschem Glas esou ginn ass.

De Bassin de rétention, do gëtt gesot, dat hätt een alles missen am Viraus wëssen, mä och do gëtt et eng ganz Rei Méiglechkeeten, an de Bassin de rétention ass an enger zweeter Etapp als Solutioun festgehale ginn, wéi se an dësem Fall ubruecht war, och wann aner Solutiounen hätte kënnen envisagéiert ginn. Déi akustesch Exigenzen, an ech kommen duerno nach eng Kéier drop zréck.

Den Här Calmes huet gesot, et hätt een d'Impressioun, datt den Architekt eis hei op d'A gedréckt hätt. Ech muss soen, déi Prozedur, déi mer gewielt hu fir den Architekt erauszewielen, ass jo awer eng ganz klassesch Prozedur. Et ass en internationale Concours, wou eng ganz Rei Architekten, där enger, där anerer, déi vu Lëtzebuerg, déi aus Europa, déi aus dem Rescht vun der Welt zougelooss ginn. Et ass e Concours, wou anonym jugéiert gëtt. Dat heescht, et gëtt net op en Numm jugéiert. Et kommen eng Rei Projeten eran, dat Ganzt ass versigelt, et sinn eng Rei Experten, déi, mengen ech, awer eppes vun deem Dossier kennen.

Ech kann Iech och opziele wien alles an deem Jury war, wann Der dat wëllt, mä ech denken, datt dat alles Leit waren, déi erausgesicht gi sinn, well se eppes vun deene Problemer kennen, déi also anonym iwwer zéng Projeten dohinner geluecht kruten a wou eng gewësse Prozedur besteet, fir ee Projet dann erauszewielen. An doropshi kënnt dann e Laureat eraus, an et gëtt den Numm ebe bekannt wann d'Enveloppe opgemaach gëtt vun deem Projet, deen erausgewielt ginn ass. Dat ass awer eng Prozedur, wou ech muss éierlech soen, a priori gesinn ech net wéi een dann d'Prozedur kann anescht maachen.

An da kommen dem Här Mehlen seng Froen hannendrun, dee seet: Ma no wat fir enge Kritäre jugéiert dann déi do Kommissioun? Mä do gëtt et der eng ganz Rei.

Ech hunn dat matbruecht. Dir hat ee Moment gefrot an der Kommissioun, ech soll Iech et resüméieren. Mir hunn et net fäerdeg bruecht, well dat wat déi Leit an de Grapp kréien, dat sinn zwee Bicher, wou dann all Detail dra steet vun all Sall vun deem wat a sech gefrot ginn ass, an doropshi muss dee Projet ausgeschafft ginn, mat deenen eenzelne Spezifissitéite vum Sall, wat fir eng Fonctionnalitéite se hunn, wéi se musse gesinn an dat muss dann den Architekt a sengem Projet eraliwweren. An de Jury, dee soll duerno jugéieren, an dat ass och am Concours vum Jury festgehalen, an dat kréien och d'Leit virdru matgedeelt, och eng Rei Kritären.

An et gëtt nëmmen ee Kritär, mä dat ass dann d'Conception architecturale intérieure et extérieure, dat sinn d'Traitements des aspects acoustiques, d'Relations fonctionnelles d'utilisation, den Accomplissement du programme et des fonctions, d'Ekonomie, och als e Kritär, d'Conception technique énergétique et structurelle.

Elo kann een natierlech soen am Nachhinein, datt ee vläicht d'Pondératioun vun deene Kritären hätt kënnen anescht maachen. Ech mengen, datt mer dat och sollen anescht an Zukunft maachen. Ech wëll och op dee Wee goen, datt mer vläicht dem Kritär vun der Ekonomie eng aner Gewiichtung ginn, an och a priori anescht upaken, mä ech wëll just soen, et ass awer net, datt en net considéréiert ginn ass dee Moment wéi de Jury de Projet lauréat erausgesicht huet. Dat just fir déi Fro.

An dann huet ee sech d'Fro gestallt, ech wëll déi och nach eng Kéier kloer soen. Doropshin, nodeem déi Ëmännerungen dann all am initiale Projet gemaach gi sinn, kann ee sech natierlech d'Fro stellen: Huet dat do misse sinn oder hätt een dat net kënne virausgesinn? An all Ried, déi mer haut héieren hunn, hutt Der jo déi zwou Froen héieren: Huet dat misse sinn an hätt een et net kënne virausgesinn?

Huet et misse sinn? Eng einfach Fro, mä wéi esou vill einfach Froe gëtt et keng einfach Äntwert op eng einfach Fro, well d'Fro am Fong guer net esou einfach ass wéi se an deene fënnef Wierder, déi een do héiert, kënnt emol draus schléissen. Et ass eng komplizéiert Fro an eng komplizéiert Äntwert.

Verschidde Saachen hu misse sinn. Déi Saache vu Sécherheet, Stabilitéit, Veruerdnung vu Wärmeschutz, hu misse sinn. Ech kommen duerno op d'Fro zréck: Hätt een et kënne virausgesinn? Mä se hu misse sinn, do si mer eis jo am Prinzip alleguer eens.

Bei anere Saache kann ee sech natierlech soen: Et hätt eventuell net misse sinn. Wann ech vun enger zweeter Coque, der Surveillance vun de Kamerae schwätzen, engem aneren Déambulatoire, der Entrée vum Parking, der Verbesserung vun der Akustik, hätt een dat och anescht kënnen ugoen. Mä natierlech all déi Äntwerten, déi hei gi gi sinn au fur et à mesure wou de Projet evoluéiert huet, droen awer, an dat huet jo och kee Mënsch haut ugezweifelt, wesentlech zur Verbesserung vum Projet bäi. Dat kann een am Prinzip och net contestéieren an et ass an deem Sënn - dat gesinn ech an et ass dat, wat ech wëll soen; ech hunn déi Décisioun net geholl - wou déi Décisioune sengerzäit geholl gi sinn.

Elo kann ee sech natierlech Froe stellen iwwert d'Prozedur, wéi dat hätt kënnen, wéi dat hätt sollen oflafen, an ech kommen duerno nach eng Kéier op déi Froen zréck, well dat och hei am politesche Feld wesentlech Froe sinn.

Dann ass d'Fro: Hätt een dat kënne virausgesinn? Déi ass jo och oft gestallt ginn. Wéinst der Zäit ginn ech do nëmmen zwee grouss Bléck vun Äntwerten. Selbstverständlech hätt ee sécherlech eng Rei Saache kënne virausgesinn, mä ech wëll awer soen, dass een an deem Moment, wou en Dossier hei an d'Chamber kënnt, net alles ka virausgesinn. Firwat?

Et ass virdru gesot ginn, et kënnt een hei an d'Chamber mat engem Dossier, deen am APS-Stadium, dat heescht an engem Avant-projet-sommaire-Stadium ass. Dat ass ee Wuert wat jidderengem eppes seet, mä wat heescht dat fir d'Prozedur? Dat heescht, datt eréischt nom APS, an dat ass déi klassesch Prozedur, eng Rei Etüde gemaach ginn.

Déi ganz Etüd iwwert de Kommodo-Inkommodo, déi gëtt op den APD - op den Avant-projet définitif - gemaach, an definitiv gëtt d'Technik eréischt festgeluecht op Basis vun engem APD, dat heescht nom APS. Dat muss een einfach wëssen. An den definitiven Dossier kritt een dann eréischt, wann een APD-Pläng ka virleeën; dat ass e wesentleche Punkt. An dat ass ee Punkt, dee mer duerno, wa mer iwwert d'Prozeduren nodenken, awer mussen a Considératioun zéien, well op Grond vum APS leet kee sech op déi definitiv Technik fest, déi een a Sécherheetsnorme muss kënne gebrauchen.

Ëmwelt: Déi Étude énergétique iwwert dee ganze Projet ass nom APS gemaach ginn. Et ass eng Etüd iwwert den „Ensoleillement et déperdition de chaleur" - heescht dat - gemaach ginn, nodeem datt den APS fäerdeg war, fir den APD opzestellen. Et ass eng „Simulation en feu réel" gemaach ginn nom APS fir den APD, an et ass eréischt do wou déi ganz Problematik vum Désenfumage définitif huet kënne geléist ginn, wou och d'Stabilitéit vun der Struktur, am Fall wou et ee Feier gëtt, ausgerechent ginn ass en fonction vun de Kalorien - normalerweis ass dat en anere Beräich -, déi agebaut ginn an e Bau - thermesch Kalorien -, a wann e géing verbrennen, wat fir eng Hëtzt dee kann entwéckelen. Dat ass natierlech eréischt nom APS gemaach ginn.

Duerno ass vun den Ingenieure suggéréiert ginn, datt eng Étude de vibrations soll gemaach ginn, a wat d'Kolonnen ugeet, do sinn Essai-en-soufflerien - ech entschëllege mech fir déi franséisch Terminologie, mä et ass elo méi einfach - gemaach ginn an duerno sinn eng Rei Moossname geholl ginn.

Vun der Akustik, do gëtt gesot: Jiddferee weess jo, datt et e Concertssall ass, also hätt ee missen déi Akustik virdru kucken! Jo, dees sinn ech mer och bewosst. Mä déi Akustik ass och zu engem Deel virdru gekuckt ginn, an zwar vun engem Akustiker, dee Xu geheescht huet. Deen huet virdru Computersimulatioune gemaach, fir déi Akustik kënnen zu engem Deel festzeleeën. Et ass awer eréischt duerno wou eng Maquette 1:20 gemaach ginn ass a wou Akustikiwwerpréiwunge mat Material gemaach gi sinn, esou wéi et dann och dra kënnt, a wou definitiv festgehale ginn ass, op Basis vun deenen Etüden, mat wat fir engem Material géing geschafft ginn.

Et sinn och zousätzlech Studie gemaach ginn iwwert den akusteschen Isolement vu baussen, wou duerno dann definitiv festgehale ginn ass, wéi dee soll ginn. Dat war awer nom APS. Et konnt een déi och kaum, well dat immens pousséiert Etüde sinn, virdru maachen; si sinn also virum APD, awer nom APS gemaach ginn.

M. le Président.- Här Wiseler, hutt Der nach fir laang?

M. Claude Wiseler, *Ministre des Travaux publics.*- Jo, et dauert nach e wéineg, Här President.

Duerfir sinn dat awer wichteg Studie gewiescht an duerfir muss ee sech hei iwwert déi Prozedur Gedanke maachen. Ech soe jo awer och ganz kloer, datt d'Chamber e Recht huet fir e Präis ze kréien, deen zu engem Deel deene Saachen, déi wesentlech sinn an esou engem Gebai, Rechnung dréit, fir datt Der besser kënnt wëssen, wat Der dann elo stëmmt a wat et kascht. Dofir ass dat do, mengen ech, awer zu engem Deel eng Prozedurfro.

An dann ass gesot ginn - ech mengen et war d'Madame Loschetter -: Et ass jo awer och normal, datt Der den Utilisateur virdru musst froen, an et ass net seriö, datt am Fong eréischt den Dag selwer den Établissement public hei virgestallt ginn ass. Do soen ech Iech awer: Wann de Projet de loi sechs Méint virdru virgestallt gi wär a souguer wann en zur selwechter Zäit, wéi d'Concertshal gestëmmt ginn ass, hei déposéiert gi wär, e wär och nach deeselwechten Dag gestëmmt gi wéi d'Concertshal, dann hätte mer nach ëmmer den APS gestëmmt gehat an den Établissement public vläicht deeselwechten Dag, mä dann hätt Dir eis awer virdrun nach keen Avis ginn, well e wär nach net en place gewiescht.

Mir brauchen also theoretesch schonn en Établissement public, wa mer Iech do nolauschteren - an ech verstinn dat jo och als Gedanken -, dee mer virdru stëmmen an d'Leit virdrun zu engem Deel engagéieren, datt se eis kënnen eng Meenung ginn, an da soe mer Jo oder Nee zum Bau. A wa mer dann Nee zum Bau soen? Dir verstitt de Problem.

An de Problem ass elo momentan och net méi esou akut, well ech elo net an deenen nächsten zwee bis dräi Joer Baute gesinn, wou mer iwwert den Établissement public an där Form fueren.

Wou Der Recht hutt, dat ass, datt et vill besser ass, et weess een déi Saache virdrun; dat ass absolut evident. Wa mer awer an deenen nächste Joren, an dat wäert en Haaptuleies sinn, Schoulen oder Ähnleches, Altersheimer, déi Der haut gestëmmt hutt, oder wat och ëmmer, bauen, da geet dat natierlech vill méi einfach well den Utilisateur scho bekannt ass a well Der déi Referenzpersoun, déi Der hutt, kënnt détachéieren an dohinner setzen, a mat där virdru schonn zumindest een Deel - et geet och nach net alles - determinéieren. Dat ass och déi richteg Prozedur; dat ass déi, déi ee soll maachen.

Ech wollt Iech awer elo just soen, datt et an esou engem Fall wéi deem hei esou einfach wéi dat elo beschriwwe ginn ass trotzdeem net ass an net war déi Zäit. Et ass op jidde Fall e wéineg méi komplizéiert a mengen An, obwuel ech Iech inhaltlech Recht ginn.

Elo ass et och vill manner problematesch wann een all déi Froen do an engem klassesche Bau ugeet, an engem Bau deen ee kennt. Wann een eng Schoul baut, en Altersheim, administrativ Gebaier, dann huet een eng Standardisatioun an et kënnt ee weider.

Ech probéieren an zwou, dräi Minutten ofzeschléissen, Här President.

M. le Président.- Jo ech géif Iech wierklech bieden, Här Minister. Dir hutt Är Zäit elo ëm 50% iwwerschratt, a wann d'Deputéierten sech hei alleguerte Méi gi fir sech plus ou moins un d'Zäit ze halen, muss d'Regierung dat och maachen, och wann den Dossier e bësse méi komplizéiert ass.

M. Claude Wiseler, *Ministre des Travaux publics.*- Et ass gutt, Här President, ech probéieren dann hei zwou Iddien nach ze soen, an de Rescht loossen ech dann ewech. Dat ass, datt mer hei e Bau mat enger relativ grousser Komplexitéit haten. Et ass virdru gesot ginn, d'Komplexitéit wär ënnerschat ginn. Si war och schwéier virauszegesinn an d'architektonesch Erausfuerderungen, déi sech gestallt hunn, ware méi grouss wéi een dat am Ufank virausgesinn hat.

Dozou kënnt, datt bei esou engem Projet d'Fro vun de Soumissiounen net ëmmer evident ass, well just bei esou onklassesche Bauten d'Präisser, déi an deenen eenzelne Soumissioune sinn, ganz schwéier

am Viraus ze schätze sinn, haaptsächlech bei esou exceptionnellë Konstruktioune wéi déi hei eng ass.

An da kënnt nach dozou - an dat muss een einfach och wëssen -, well et esou een technesch schwéiere Projet ass, well et eppes Onübleches ass, datt een och net onwahrscheinlech vill Firmen huet, déi Ugeboter maachen, an datt am Fong d'Zuel vun de Firmen, déi Ugeboter maachen, enorm kleng ass. Dat heescht dann, datt d'Konkurrenz net esou grouss ass an datt d'Präisser och net esou concurrentiel sinn a kënne méi deier ginn, gradesou bei solche Baute wéi bei méi klasseschen. An ech wëll just, datt een awer d'Komplexitéit vun der Problematik hei gesäit.

Da wëll ech soen, datt an deenen Diskussiounen, déi mer hunn - an ech wollt dorop agoen, mä da maachen ech dat net; da maache mer dat an de Kommissiounssitzungen -, mer eis genau déi Froen zesumme musse stellen, mat deenen d'Realitéit eis konfrontéiert wa mer esou ee Bau wéi deen hei uginn - zum Beispill, dass mer soen: Wat fir eng Léisung fanne mer dann? -, fir datt ech déi berechtegt Bedenken, déi den Här Mehlen, den Här Calmes an d'Madame Loschetter hei ugemellt hunn, ka mat an d'Chamber brëngen a mer driwwer kënnen diskutéieren, an enger Etapp wou et nach sënnvoll ass ier gestëmmt gëtt.

Dat ass déi Fro, déi ech gär mat lech géif léisen a wou mer Methode musse fannen. Et ass och wesentlech, datt wann een duerno nach ähnlech Problemer huet, well där kommen och nach duerno vir, mer eng Prozedur fannen, déi ee ka mat lech diskutéieren, wéi eng Léisungen mer dann huelen. Dat ass mäi Wonsch an ech hoffen, datt mer esou schnell wéi méiglech do zu enger Léisung kommen, well déi nächst Projete muss ech an Zukunft déposéieren, an ech hätt am allerléifste mer géingen dat mat där neier Prozedur kënne maachen, well et géing mir d'Saach fir d'Zukunft ganz vill erliichteren.

Ech soen lech Merci.

M. le Président.- Merci, Här Minister, fir Är Ausféierungen. Mir kommen dann zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 5413. Den Text steet am Document parlementaire 5413[2].

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

De Projet de loi ass ugeholl mat 36 Jo-Stëmmen, 7 Nee-Stëmmen an 12 Abstentiounen.

Ont voté oui: Mme Nancy Arendt (par M. Marc Spautz), M. Lucien Clement, Mmes Christine Doerner, Marie-Josée Frank, Marie-Thérèse Gantenbein-Koullen, MM. Marcel Glesener, Norbert Haupert, Mme Françoise Hetto-Gaasch, MM. François Maroldt, Paul-Henri Meyers, Marcel Oberweis, Patrick Santer (par M. Marcel Sauber), Marcel Sauber, Jean-Paul Schaaf, Marco Schank (par M. Paul-Henri Meyers), Marc Spautz, Mmes Nelly Stein, Martine Stein-Mergen (par M. Marcel Oberweis), MM. Fred Sunnen, Lucien Thiel (par M. François Maroldt), Lucien Weiler et Michel Wolter (par M. Lucien Clement);

MM. Marc Angel (par Mme Lydie Err), Alex Bodry (par M. Romain Schneider), John Castegnaro, Mme Claudia Dall'Agnol, M. Fernand Diederich, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot (par M. Roger Negri), Jean-Pierre Klein (par Mme Lydia Mutsch), Mme Lydia Mutsch, MM. Roger Negri, Jos Scheuer, Romain Schneider, Roland Schreiner et Mme Vera Spautz.

Ont voté non: MM. Claude Adam, François Bausch (par Mme Viviane Loschetter), Felix Braz, Camille Gira, Jean Huss (par M. Felix Braz), Henri Kox et Mme Viviane Loschetter.

Se sont abstenus: MM. Xavier Bettel, Niki Bettendorf, Mme Anne Brasseur (par M. Charles Goerens), MM. Emile Calmes, Charles Goerens, Henri Grethen, Claude Meisch et Carlo Wagner;

MM. Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes (par M. Robert Mehlen), Jean-Pierre Koepp (par M. Gast Gibéryen) et Robert Mehlen.

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass dat esou décidéiert.

Domadder, Dir Dammen an Dir Hären, si mer um Enn vun der Sitzung vun haut ukomm. Déi nächst Sitzung ass mar de Mëtteg um hallwer dräi.

D'Sitzung ass opgehuewen.

(Fin de la séance publique à 17.41 heures)

JEUDI, 20 JANVIER 2005

20E SÉANCE

Présidence: M. Lucien Weiler, Président
M. Laurent Mosar, Vice-Président

Ordre du jour

5132 - Projet de loi relative au référendum au niveau national

3762 - Proposition de loi tendant à instituer un référendum d'initiative populaire

(Rapport de la Commission des Institutions et de la Révision constitutionnelle - Discussion générale - Vote et dispense du second vote constitutionnel - Résolution)

Au banc du Gouvernement se trouvent: MM. Luc Frieden et Lucien Lux, Ministres; Mme Octavie Modert, Secrétaire d'État.

(Début de la séance publique à 14.30 heures)

M. le Président.- D'Sitzung ass op.

Huet d'Regierung eng Kommunikatioun ze maachen?

M. Luc Frieden, *Ministre de la Justice.*- Neen, Här President.

M. le Président.- Merci, Här Minister.

Mir kommen dann zur Diskussioun vum Projet de loi 5132 iwwert de Referendum. Am selwechte Kader gëtt d'Proposition de loi 3762 vum Här Robert Mehlen behandelt. D'Riedezäit ass nom Modell 2 festgeluecht. Et si bis elo ageschriwwen, nieft dem Rapporteur: d'Madame Flesch, den Här Bodry, den Här Braz an den Här Henckes. D'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi 5132, den honorabelen Här Paul-Henri Meyers. Här Meyers!

5132 - Projet de loi relative au référendum au niveau national

3762 - Proposition de loi tendant à instituer un référendum d'initiative populaire

Rapport de la Commission des Institutions et de la Révision constitutionnelle

M. Paul-Henri Meyers *(CSV), rapporteur.*- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, de Gesetzesprojet, dee mer haut de Mëtteg diskutéieren an ofstëmmen, betrëfft de Referendum um nationale Plang. De Projet, deen dat virgesäit, d'Dokument 5132, ass den 20. Mee 2003 an der Chamber deponéiert ginn. Mir hunn am Laf vum Joer 2003 an 2004 d'Avisë vun de Beruffschambere kritt.

Den Avis vum Conseil d'État hu mer den 12. Oktober 2004 kritt. D'Kommissioun huet de Projet analyséiert, si huet dann den 29. November 2004 Amendementer un de Statsrot geschéckt, an de Statsrot huet de 4. Januar vun dësem Joer een zweeten Avis ofginn. D'Kommissioun huet de schrëftleche Rapport an hirer Sitzung vum 12. Januar eestëmmeg ugeholl. Gläichzäiteg huet awer och d'Kommissioun d'Proposition de loi 3762 vum Här Mehlen mat diskutéiert.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, et ass dat éischt Gesetz hei am Land, wat déi allgemeng Bestëmmunge festleet no deenen e Referendum kann ofgehale ginn. Allerdéngs hate mer hei zu Lëtzebuerg schonn zweemol e Referendum. Zënter 1919 steet och an der Verfassung d'Recht op e Referendum. Et ass virgesinn, dass de Wieler an engem Referendum seng Meenung ka soen oder zu Wuert ka kommen. Dat ass geschitt am Joer 1919 zu der Fro vun der Dynastie an zu der wirtschaftlecher Orientéierung vum Land an 1937 an der Fro vum Verbuet vun eenzelne Parteien.

D'Gesetz iwwer e Referendum ass awer elo noutwendeg ginn, well d'Chamber am Dezember 2003 den Artikel 114 vun der Verfassung geännert huet. Deen neien Text vum Artikel 114 gesäit nämlech vir, dass bei alle Verfassungsännerunge mindestens 16 Deputéierten oder awer 25.000 Wieler e Referendum kënne froen, fir iwwer e Verfassungstext ofzestëmmen, deen d'Chamber an enger éischter Ofstëmmung guttgeheescht huet.

Am Projet, dee mer den 20. Mee 2003 vun der Regierung kritt hunn, war awer nach en anere wichtegen Deel dran, eng wichteg Neierung war do virgesinn, an zwar d'Initiative législative populaire an de Referendum, dee vun de Wieler selwer konnt gefrot ginn. Deen Deel ass am Projet, esou wéi en haut zur Ofstëmmung kënnt, net méi dran, also en ass net méi virgesinn. Déi verfassungsrechtlech Argumenter, déi de Statsrot virbruecht huet, hunn der zoustänneger Kommissioun ageliicht a si huet de Virschlag vum Statsrot ugeholl, fir zu dësem Moment deen Text net och ze analyséieren an och net der Chamber ze proposéieren.

Wann och deen Deel vum Projet iwwert d'Initiative législative populaire net zréckbehale gouf, ass et awer noutwendeg, mengen ech, sech mat den Argumenter auserneen ze setzen an déi virzebréngen, firwat dass de Statsrot net mat deem Text d'accord war, a wat dann zu der Décisioun vun der Kommissioun gefouert huet, fir och deen Deel aus dem Projet zu dësem Ament ewechzeloossen. Duerfir wëll ech och hei a mengem mëndleche Rapport op d'Problematik vun der Initiative législative populaire agoen.

Déi Initiativ war fir d'éischt an der Regierungserklärung vum 12. August 1999 ugekënnegt ginn. Den Text hu mer am Mee 2003 kritt. Deen huet virgesinn, fir dat an e puer Wierder ze resüméieren, dass fënnef Wieler dem Statsminister eng Proposition de loi kënnten ënnerbreeden. Déi Proposition de loi kënnt awer eréischt an d'Chamber goen, an d'Chamber weidergeleet ginn, wa si vun 10.000 Wieler ënnerstëtzt géif ginn.

D'Chamber wier fräi gewiescht, déi Proposition de loi unzehuelen oder ofzelehnen. Wann d'Chamber déi Propositioun ofgelehnt hätt, hätt se hire Vote misse motivéieren. Wann d'Chamber d'Proposition de loi ugeholl hätt, mat Amendementer, hätt se dat misse maachen an zwou Ofstëmmungen an en Zäitraum vun dräi Méint dertëschent loossen. D'Dispens vum zweete Vote constitutionnel wär net méiglech gewiescht, an tëschent deenen zwou Ofstëmmunge vun der Chamber hätten och d'Initiateure vun där Proposition de loi e Referendum mat konsultativem Charakter kënne froen.

Et ass interessant fir d'Avisë vun de Beruffschamberen ze liesen, well déi meescht Beruffschamberen hunn an hiren Avisen eng kritesch a souguer negativ Haltung vis-à-vis vun der Initiative législative populaire ageholl. De Statsrot huet den Text haaptsächlech ënnersicht no senger Vereinbarkeet mat de Bestëmmunge vun der Verfassung, an zwar no der Vereinbarkeet mat den Artikele 47, 51 an 59. Ech wëll déi Artikele kuerz zitéieren ouni iergendee Kommentar iwwer een Avis ofzeginn, well de Rapporteur dat neutral soll brëngen.

Den Artikel 47 gesäit vir, dass de Grand-Duc an d'Chamber d'Initiativrecht op legislativem Plang hunn, obschonn deen Artikel weder dem Grand-Duc nach der Chamber do en Exklusivrecht araumt. De Statsrot huet dann och den Artikel 51 zitéiert, dee virgesäit, dass Lëtzebuerg an enger parlamentarescher Demokratie lieft. Et sinn awer haaptsächlech d'Bestëmmunge vum Artikel 59 vun der Verfassung, déi de Statsrot ugeféiert huet, fir seng Opposition formelle zu deem ganzen Deel vun dem Projet de loi ze motivéieren.

De Projet hätt d'Chamber forcéiert, zwou Ofstëmmunge virzehuelen. Den Artikel 59 gëtt awer der Chamber d'Méiglechkeet fir sech vum zweete Vote constitutionnel ze dispenséieren, en accord mam Conseil d'État. D'Gesetz verstéisst domat ganz kloer géint den Artikel 59 vun der Verfassung wou d'Prerogativë vun der Chamber festgeluecht sinn.

No deene juristeschen, verfassungsrechtlechen Argumenter ass de Statsrot zur Konklusioun komm, dass d'Bestëmmungen iwwert d'Initiative législative populaire an dësem Stadium net kënnte vun him akzeptéiert ginn, an en huet duerfir proposéiert déi an dem Projet de loi ewechzeloossen an nëmmen d'Bestëmmungen ze ënnersichen - dat huet en och gemaach - , déi d'Modalitéite festleeën, no deenen e Referendum opgrond vun den Artikelen 51 an 114 vun der Verfassung ka stattfannen.

Déiselwecht Argumenter huet en iwwregens ugewannt bei der Proposition de loi 3762 vum Här Mehlen, an en huet déi Proposition de loi mat deeneselwechten Argumenter dann och ofgelehnt, wann een esou ka soen. En huet also och eng Opposition formelle zu där doter Proposition de loi gemaach.

D'Kommissioun vun den Institutiounen an der Verfassungsrevisioun huet d'Virschléi vum Conseil d'État och genee analyséiert an huet sech dem Virschlag vum Conseil d'État ugeschloss, fir zu dësem Zäitpunkt och deen doten Deel iwwert d'Initiative législative populaire ewechzeloossen.

D'Kommissioun war awer och der Meenung, dass een domat d'Iddi vun der Initiative législative populaire net soll opginn, mä dass een am Rahme vun der Verfassung déi rechtlech Grondlag soll schafe fir déi Iddi ze verwierklechen, oder awer eng aner Méiglechkeet fir deen Deel vum Projet de loi esou ëmzeänneren, dass e mat der Verfassung vereinbar wär, wat allerdéngs keng einfach Aufgab, sief et fir d'Regierung oder fir déi zoustänneg Chamberskommissioun, wäert ginn.

Een zweeten Objet vun dem Projet de loi war am Fong geholl, fir dee gesetzleche Kader ze schafen, fir d'Organisatioun an d'Modalitéite vun dem Referendum festzeleeën, esou wéi en an den Artikelen 51 an 114 vun der Verfassung virgesinn ass.

Ech wëll hei net op all Detailer vun deem Projet agoen, dat si ganz vill technesch Detailer, ech wëll mech dofir beschränken op e puer Grondiddiën, Grondiwwerleeungen, déi och schonn am schrëftleche Rapport dra sinn, déi betreffen engersäits d'Problematik vun der Initiativ vum Referendum - Wie kann dann ee Referendum elo froen, a wéi geet dat vir sech? -, dann den Déroulement, de Verlaf vum Referendum an dann drëttens d'Resultat vum Referendum.

Fir d'éischt emol d'Initiativrecht, dat ënnerschiddlech ass, jee nodeem ob een den Artikel 51 oder den Artikel 114 hëlt. Am Artikel 51 ass virgesinn, dass ee Referendum op Grond vun engem speziale Gesetz kann organiséiert ginn. De Conseil d'État ass och der Meenung, dass dat dann och nëmmen d'Chamber ka sinn, déi dat Gesetz stëmmt, an déi dee Moment de Wieler freet fir seng Meenung auszedrécken iwwer eng Fro, déi em gestallt gëtt.

Et ass och esou, dass wann esou eng Fro gestallt gëtt, déi Äntwert ëmmer nëmmen e konsultative Charakter kann hunn, well nëmmen d'Chamber déi Instanz hei am Land ass - ausser wann d'Verfassung et virgesäit -, déi eleng Gesetzer ka stëmmen.

Am Artikel 114 ass d'Initiativrecht een anert. Den neien Artikel 114 vun der Verfassung gesäit vir, datt d'Chamber iwwer all Verfassungs-